

## Täysistunto

**Torstai 14.10.2021 klo 16.00—21.13**

### 3. Lakialoite turpeen energiakäytön lopettamiseksi

Kansalaisaloite KAA 2/2021 vp

#### *Lähetekeskustelu*

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 60 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myöskin päiväjärjestyksen 4. asiasta eli tästä toisesta kansalaisaloitteesta turpeeseen liittyen. — Mennään keskusteluun. Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

#### *Keskustelu*

17.04 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Keskustelemme tänään kahdesta kansalaisaloitteesta. Toinen pyrkii vauhdittamaan turpeesta luopumista ja toinen taas luokittelemaan turpeen uusiutuvaksi luonnonvaraksi, jotta sen käyttöä voitaisiin jatkaa. Vasemmiston mielestä on selvää, että turpeen energiakäytön tulee loppua. Turve ei ole kestävä energiamuoto. [Hannu Hoskonen: Mistäs sinä sen tiedät?] Fossiiliset polttoaineet ajavat yhteiskunnat ilmastokriisiin, ja niistä on yksiselitteisesti päästävä eroon.

Arvoisa puhemies! Vasemmisto tavoittelee kestäväää energiajärjestelmää. Siirtymää pois turpeesta elinkeinona ja energiamuotona tulee tukea. Elinkeinonsa menettäville tulee suunnata reilun siirtymän rahastosta tukea alan vaihtamiseen. [Mikko Savola: Ei ole niin yksinkertainen homma!] Ihmisistä täytyy pitää huolta energiamurroksessa. Turveyrittäjille on oltava rehellinen, eikä heitä saa johtaa harhaan investoimaan menneisyyden alalle. EU:n oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta sekä kansallisista valtion varoista on ohjattava tukea turvealan siirtymään sopivin instrumentein. Ja näin ollaankin tekemässä muun muassa turvekoneiden käytöstäpoistamistuen, tiedottamisen sekä turvealan uudelleen koulutautumisen ja uudelleentyöllistymisen tukien myötä. Lisää rahallista tukea on vielä tulossa. Tämä onkin selkeä signaali alalle: turpeen käytölle perustuvien elinkeinojen aika on ohi, ja julkinen valta auttaa siirtymään eteenpäin.

Mitä tulee turpeen korvaamiseen energiamuotona, niin Marinin hallitus on edistänyt ja edistää sitä kotimaisilla uusiutuvan energian ratkaisulla. Näitä ovat muun muassa lämpöpumput, tuulivoima, aurinkolämpö, lämmön varastointi ja geoterminen lämpö. Älykkäät uudet energiaratkaisut sähkön, lämmön ja jäähdytyksen välillä olisivat myös kovasti kaivattuja ympäri maailmaa, sillä kaikki maat ovat energiasiirtymän edessä. Mitä nopeammin me toimimme, sitä parempi meille itsellemme ja toisaalta koko ihmiskunnalle, sillä myös

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

muut voivat ottaa mallia energiaratkaisuissa meiltä. Sehän olisi meille kunnia-asia. [Hannu Hoskosen välihuuto]

Arvoisa puhemies! Kyllä, huoltovarmuuskysymykset on otettava vakavasti, ja Suomen energiahuollon varmistamiseksi tehtävän työn täytyy jatkua, kunnes tilanteeseen on löydetty kestävä ratkaisu. [Hannu Hoskonen: Ei sitä ole olemassa!] Kukaan ei halua tilannetta, jossa koteja ei saada lämpimäksi talvella. On tarpeetonta lietsontaa väittää, että olisimme tämänkaltaisen tilanteen edessä. Me emme ole. Sitä vastoin on hyvin valitettavaa, jos tuontipuun poltto lisääntyy väliaikaisesti. Siitä on pyrittävä eroon mahdollisimman pian.

Arvoisa puhemies! Marinin hallitusohjelmassa on lähdetty siitä, että turpeen energiakäyttö päättyy nykyennusteiden mukaan 2030-luvun aikana päästöoikeuden hinnan noustessa. Marinin hallitus teki myös päätökset, joilla vähintään puolitetaan turpeen energiakäyttö vuoteen 2030 mennessä. No, turpeen käyttö on vähentynyt paljon ennusteita nopeammin, ja hallituksen on toimittava tämän muuttuneen tilanteen vaatimalla tavalla. Hallitusohjelmassa on sovittu, että pidetään huolta siitä, ettei ainespuuta ohjautu polttoon. [Hannu Hoskonen: Nyt poltetaan miljoonia kuutioita, arvoisa edustaja!] — Näin on myös toimittava nyt, kun puuta todella ohjautuu polttoon ja uhkaa ohjautua. [Hannu Hoskosen välihuuto] — Niin.

Arvoisa puhemies! Me olemme globaali poikkeus turpeen energiakäytössä. Suuri osa koko maailmassa poltettavasta turpeesta ja täten myös sen päästöistä aiheutetaan Suomessa. On harhaanjohtavaa väittää, että turvetta kohdeltaisiin verrokkimaissa uusiutuvana luonnonvarana. Näin ei ole. Ei myöskään olisi mitään hyötyä määritellä turvetta kansallisesti uusiutuvaksi polttoaineeksi, kun EU-määritelmä turpeesta fossiilisiin verrattavana polttoaineena pohjaa IPCC:n tieteelliseen arvioon. Emme siis pääsisi eroon päästökaupasta turpeen osalta missään tapauksessa.

Vasemmisto ei ajattele, että olisi Suomen etu yrittää luistaa ilmastotoimissa ja energiasiirtymässä. Meillä on vain yksi maapallo, eikä voi kuvitella tulevaisuutta, jossa kaikki jatkuisi kuten tähän asti. Ilmastokriisi johtuu kasvihuonekaasupäästöistä, jotka taas johtuvat meidän energijärjestelmästämmme. Nyt on siis valinnan paikka: joko me hidastelemme kestävämmän energijärjestelmämmme kanssa, kunnes ilmastokriisi tuhoaa meidän elämäntapamme, tai sitten me siirrymme vapaaehtoisesti kestävään uusiutuviin perustuvaan energijärjestelmään osana kokonaisvaltaista kestävyys siirtymää. [Janne Sankelo: Pienen debatin paikka!]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Jaa, että pienen debatin paikka. — Edustaja Sankelo.

**17.10 Janne Sankelo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tästä debattimahdollisuudesta. Käsittelemme siis kahta kansalaisaloitetta, jotka ovat eri suuntaisia. Toinen esittää, että turpeen energiakäyttö pitäisi lopettaa, ja toinen on, että turve on luokiteltava uusiutuvaksi luonnonvaraksi.

Ensinnäkin tästä energiakäytön lopettamisesta. Täytyy kyllä myöntää, että nyt eivät aloitteen tekijät sillä tavalla tiedä kellonviisareiden asentoa. Parasta ennen -päiväys tämän turpeen energiakäytön lopettamisen osalta meni kyllä joku aika sitten. Miksi säätää enää asiasta, joka on tapahtumassa valitettavan nopeutetusti ja markkinaehtoisesti muutoinkin? Eli tietyllä tavalla tässä esityksessä ollaan kovasti myöhässä. Meidän pitää olla todella huolissamme siitä, että tämä energiaturpeen alasarjojen on hallitsematon tilanne tällä hetkellä. Pitäisi julistaa turvehätätila itse asiassa tässä tilanteessa, jossa kasvuturpeen ja kuiviketur-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

peen osalta myös on uhkakuvia. Esimerkiksi Krista Mikkonen on Ruotsissa ilmoittanut, että turpeesta pitäisi luopua kokonaan. [Puhemies koputtaa] Meidän ministeri käy Ruotsissa kertomassa tällaisia asioita, mikä tuntuu kyllä kovasti erikoiselta.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja edustaja Peltokangas.

**17.11 Mauri Peltokangas ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Terveisiä turvetuottajilta. Turve on uusiutuvaa energiaa, vaikka siitä eduskunnassa tehtiin arpomalla uusiutumaton 5.12.2000. Turvetuotantoalueiden osuus Suomen suoalueista on vain 0,7—0,8 prosenttia. Mielestäni se pitäisi tuplata. Kotimainen turve on hinnoiteltu kannattamattomaksi poliittisilla päätöksillä. Vuoden 2000 arpajaisissa tuli turpeen rasitteeksi päästöoikeusmaksu, ja syksyllä 2020 päätti hallitus kaksinkertaistaa turpeen energiaveron.

Arvoisa ministeri Lintilä, kuulin — ja lämmöllä kuulin — kun tässä, oliko eilen vai toissa päivänä, totesitte, että turve tulee olemaan avaintekijä suomalaisen energiatalouden kohdalla. Haluaisinkin kysyä, miten tulette pitämään siitä huolen. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Piirainen.

**17.12 Raimo Piirainen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Joo, tämä turpeesta keskustelu on lainehtinut tässä. Ja kyllähän sen ymmärtää, ja ennen kaikkea niitä, jotka ovat tulonsa hankkineet yrittäjinä siitä turpeesta, ja sitten myös sen, miten sitä energialähteenä on käytetty.

Muistan, että kun aikoinaan Vapo teki kartoitusta, muistaakseni joskus 2010-luvun alussa, niin sen energia-arvo arvioitiin liki samaksi kuin Norjan öljyvarannot silloin, elikkä aika merkittävästä määrästä oli kysymys. On huolestuttavaa, millä tavalla se tosiaan korvataan sitten, ja myös se, millä tavalla turve korvataan kuivikkeena ja sitten kasvuturpeena. Tämä kyllä huolettaa tuolla maakunnissa eläjiä ja toimijoita. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Hoskonen.

**17.13 Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minun täytyy ihmetellä, mikä on niiden edustajien ajatusmaailma, jotka haluavat tämän turpeen lopettaa. Turvehan uusiutuu, kuten tiedämme. Geologian tutkimuskeskuksen mittausten mukaan jääkauden jälkeen Suomeen on tullut turvetta lisää noin 75 miljardia kuutiota. Ja kun siitä, kun balttilainen jääjärvi laski täältä pois, on noin 10 000 vuotta aikaa, niin vihreillä varsinkin, jotka ovat tohtoreita, maistereita melkein jokainen, pitäisi olla matematiikkaa sen verran enemmän kuin minulla — kuitenkin jonkun verran minullakin.

Miettikääpä sitä, hyvät ystävät, kun tätä järjetöntä taistelua käydään, että meiltä kun loppuu kotimainen turve — tänä päivänä tuli tieto Pohjois-Karjalasta: venäläinen rekka toi maatilalle kuiviketurvetta, että pysyvät eläimet terveinä — niin millä ihmeellä me hoidamme kotimaisen maatalouden? Millä me hoidamme lasinalaisviljelyä? Eli millä me ensi talvena syömmekö kotimaista kurkkua, tomaattia, ostanne ystävillemme onnittelukukkia suomalaisessa turpeessa kasvatettuna, vai lopetammeko koko sen vientiteollisuuden, mikä siihen liittyy?

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

Haloo, arvoisat edustajat, alkäämme tuhotko omaa kansantalouttamme sen takia, että me levitämme valheellisia tietoja tästä talosta sen takia, että turve ei muka uusiutuisi. [Puhemies koputtaa] Se on ihan varmasti uusiutuvaa.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Järvinen.

**17.15 Heli Järvinen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelu ja riitely turpeen uusiutuvuudesta voitaisiin jättää jo taakse. On selvää, että turve uusiutuu, mutta se vaatii tuhansia vuosia, [Hannu Hoskonen: Eikä vaadi! — Perussuomalaisten ryhmästä: Eikä vaadi!] kun taas me tarvitsemme päästövähennyksiä kymmenessä tai vähintäänkin kymmenissä vuosissa. Lisäksi Suomessa ihan työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että turpeen kansallinen luokittelu uusiutuvaksi energianlähteeksi ei parantaisi turvealan näky-mää yhtään. Tästä asiasta on senkin takia turha keskustella. Poliitikalla ei voida korvata tiedettä, sillä turve tulee edelleenkin kuulumaan EU:n päästökauppaan ja siihen kohdistuisi edelleenkin korkean päästöoikeuden hinnan vaikutus, joka on päätekiä energiaturpeen kysynnän laskemisessa.

Haluaisin kysyä ministeriltä sitä, miten me lähdemme korvaamaan kasvuturvetta, joka on tähän asti ollut turhan halpaa energiaturpeen verotuen vuoksi, ja sen takia vaihtoehtojen kehittäminen on jäänyt taka-alalle. Miten näitä vaihtoehtoja kehitetään jatkossa? [Hannu Hoskonen: Pitäisikö sekin tuhota?]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Eestilä.

**17.16 Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aika paljon meillä maakunnissa semmoisia laitoksia, jotka investoivat 100 miljoonaa, 50 miljoonaa, mitä tahansa uusiin laitoksiin, jotka olivat näitä vastapainevoimalaitoksia — siellä tehdään yhtä aikaa sähköä ja lämpöä. Kuten tiedetään, Suomi ei ole omavarainen sähkön suhteen. Meillä joku 25 prosenttia, 23 prosenttia sähköstä tuodaan muualta Pohjoismaista, Venäjältä ja Virosta.

Se ongelma, mikä liittyy tähän turpeen ikään kuin liian voimakkaaseen alasajoon ja siihen henkiseen ilmapiiriin, mikä on ollut, on tietenkin häiriö markkinoilla, polttoainemarkkinoilla. Kun siellä turvetuottajat nyt lopettavat tuotantoaan, niin silloin todella joudutaan ulkomailta, Venäjältä, tuomaan paketteja myös turvetta. Siinä sitten tämän päästökaupan korkean hinnan myötä, kun se on yli 60 euroa tonnilta, tulee nytten valtavat laskut kaukolämpöön niin Helsingissä kuin muuallakin. Tämä on se ongelma, että nyt mentiin liian nopeasti tässä ruletissa eteenpäin.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Mäenpää.

**17.17 Juha Mäenpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! STT:n uutinen 5.12.2000: ”Eduskunnan suuri valiokunta uusi tiistaina viime perjantaisen äänestyksen, joka koski turpeen määrittelemistä uusiutuvaksi energialähteeksi. Kuten edelliselläkin kerralla, äänet menivät tasan, mutta nyt arpa ratkaisi. Näin suuri valiokunta yhtyi hallituksen kantaan, jonka mukaan turvetta ei määritellä uusiutuvaksi.” Me kaikki tiedämme, että turve uusiutuu. Täällä eduskunnassa on pidetty arpajaiset, joissa on tämä tulos tehty.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

Nyt hallitus on luvannut 72 miljoonaa euroa turvetuottajille tukea siitä, että heidän elinkeinonsa on ajettu alas. Tuollainen naurettavan pieni rahamäärä on järkyttävä loukkaus. Vuosia, vuosikymmeniä Suomen energiahuoltoa on tällä ylläpidetty.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja edustaja Taimela.

17.18 **Katja Taimela sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On todettava, että turpeen käyttö vähenee tällä hetkellä ennätysnopeasti, jopa nopeammin kuin esimerkiksi hallitusohjelmassa vuonna 2019 osattiin edes kuvitella. Hallitus on sitoutunut hiili-neutraalisuustavoitteeseen mutta myös sosiaalisen oikeudenmukaisuuden edistämiseen ilmastotoimissa, ja näin on myös tehty. Turvetuottajia on autettu tukipaketilla ja muutosvauhtia on pehmennetty nostamalla määräaikaaisesti turpeen pienkäytön verovapauden rajaa.

Tämä aloite, jossa vaaditaan turpeen määrittelyä uusiutuvaksi, on mielestäni sanalla sanoen erikoinen. Me olemme sitoutuneet EU:n ilmastopolitiikkaan. Vaikka kansallisesti säätäisimme turpeen uusiutuvaksi, meitä edelleen sitoi EU:n lainsäädäntö. [Juha Mäenpään välihuuto] Mielestäni aika ja energia on laitettava siihen, kuinka muutamme Suomen aidosti hiilineutraaliksi hyvinvointiyhteiskunnaksi. Siihen kuuluu työ yhteiskunnan rakenteiden uudistamiseksi niin, että lämmitys, liikenne, asuminen ja kulutus muuttuvat hiili-neutraaleiksi ja parhaimmillaan hiileneutraaliksi. [Juha Mäenpää: Lasketaan suot hiilineluiksi!] Ja ajattelen näin, [Puhemies koputtaa] että tässä meille kaikille edustajille riittää tehtävää tulevaisuutemme eteen.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja edustaja Savola.

17.20 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on hyvin paljon kyse arvostuksesta, arvostuksesta näitä yrittäjiä kohtaan, näitä perheitä kohtaan, jotka leipänsä ovat tästä saaneet, sekä myöskin siitä, että kyllä heillä on ollut tiedossa, että tämä ala menee alaspäin, mutta he ovat varautuneet aivan erilaiseen aikatauluun kuin millä nyt mennään. Se iso ongelma on tämä päästökaupan hinta: se on moninkertaistunut siitä, mitä se on alun perin ollut, ja kyllä tällä veropäätöksellä oli merkitystä, koska se laukaisi sitten nämä reaktiot markkinoilla, ja kun tästä tuli imagohaitta ynnä muu, niin tämä keskustelu lähti tavallaan vyörymään. Tämä oli erittäin vahingollista siinä suhteessa.

Koko sen ajan, kun olen itse eduskunnassa ollut, niin on ollut joku hässäkkä päällä tähän turpeeseen liittyen — on se sitten ollut ympäristölupa, lainsäädäntöä, on se sitten ollut sitä, minkälaisia putsarijärjestelmiä täytyy tehdä näihin laitoksiin ynnä muuta. Kaikki nämä on toteutettu, haluttu tehdä tästäkin ympäristöystävällisempää ja parempaa, mutta kun tuntuu, että mikään ei tässä riitä. Yrittäjät tarvitsevat arvostuksen sille työlleen, mitä he tekevät, [Puhemies koputtaa] sekä pitkäjänteisyyttä ja suunnitelmallisuutta, kuinka tulevaisuuttaan tehdä.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja edustaja Östman.

17.21 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yllätyin äsken, kun kuulin eräältä edustajalta, että tämä on ihan turha keskustelu. [Satu Hassi: Niin on!] Siis oi-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

keusvaltiossa, Suomessa, ei saataisi keskustella asiasta. Silloin me ei olla enää demokraattisessa valtiossa, jos ei saada keskustella.

Tosiasia on se, että aika on ajanut tämän kansalaisaloitteen ohi. Miksi säätää enää asiaa, joka on tapahtumassa nopeutusti ja markkinaehtoisesti muutoinkin? Turpeen energiakäyttö on vähentynyt kaikkia ennusteita ja asiantuntijoiden arvioitakin nopeammin viimeisten parin vuoden aikana, ja trendi jatkuu muun muassa uusimpien energiatilastojenkin valossa. Turpeen kokonaispäästöt ovat vähentyneet ja vähenevät edelleen, vuodesta 2020 kolmasosaan, ja vuoteen 2025 mennessä aktiivinen tuotantoala supistuu vieläkin nopeammin. Arvoisat kollegat, millä me korvaamme tämän, jos puhutaan huoltovarmuudesta? Millä me korvaamme sen?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Koskela.

17.22 **Jari Koskela ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Haluan nostaa esille erään turvetta raaka-aineena käyttävän innovaatioyrityksen huolen. Yritys on kehittänyt muun muassa ominaisuuksiltaan ylivertaisia äänieristelevyjä, samoin yritys kykenee valmistamaan muun muassa laadukkaita huonekaluja, jopa norppien ekologisia pesiä tai vaikka tuhkauurnia. Yrittäjän suurin huoli tulevaisuudessa ei ole raaka-aineen saanti. Nyt he saavat raaka-aineen läheltä naapurin tilalta. Jatkossa he saavat raaka-aineen Suomen valtion enemmistöomisteiselta yritykseltä Ruotsista. Onkin kovin mielenkiintoista, että Ruotsissa, missä turve on hitaasti uusiutuvaa, Suomen valtion enemmistöomisteinen Neova tuottaa 72 prosenttia Ruotsin turpeenkäytöstä ja samalla samainen yhtiö tuottaa omistajilleen 250 miljoonaa voittoa.

Yrittäjän suurin huoli syntyy siitä, että turve raaka-aineena, tuotteena ja myös sanana on lähes demonisoitu, kriminalisoitu. Eikö hallituksenkin mielestä olisi viimein käsiteltävä tätä turvetta kokonaisvaltaisesti ja oikeilla termeillä jatkossa? Ja vastaus myöskin edustaja Savolalle... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja edustaja Vestman.

17.23 **Heikki Vestman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa vallinneen aika laajasti yhteisymmärrys siitä, että polttoon perustuva teknologia poistuu ajan oloon energiantuotannosta. Näin on myös turpeen osalta. Ongelma turpeen osalta on kuitenkin tämän poistumisen aikataulu, kuten tässäkin keskustelussa on noussut esille. Turpeen energiakäyttö on ajautumassa alas ja on jo ajautunut alas liian nopeasti niin alan yrittäjien, turpeen muun kuin energiakäytön, huoltovarmuuden kuin kohtuuhintaisen energiantuotannon kannalta.

Turvehan on kotimainen polttoaine, ja se on hyvin varastoitavissa ja tämän takia huoltovarmuuden kannalta tärkeä kotimainen energianlähde. Toiseksi korvaavia energiamuotoja ei todella ole vielä riittävästi markkinoilla. Itse asiassa tähän liittyen olisin halunnut kysyä ministeriltä: mitä toimenpiteitä hallitus on tekemässä edistääkseen esimerkiksi pienydinvoimaa, jolla kaukolämmön tuotannossa tulevaisuudessa voitaisiin korvata polttoon perustuvaa teknologiaa? Tämähän ei ole mitään science fictionia, [Puhemies koputtaa] vaan Yhdysvalloissa ensimmäisen tyypinhyväksynnän on saanut pienreaktori.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja nyt edustaja Kalmari.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

17.25 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Painakaa hieman pidempään.

Arvoisa herra puhemies! Kuten tässä keskustelussa on jo tullut ilmi, tiedämme, että turve uusiutuu, mutta se uusiutuu hitaasti. Sinänsä on niin, että turpeen hinnannousu on päästökaupan seurausta, ja turpeen luokittelu toisin ei siihen asiaan vaikuttaisi.

Olen sitä mieltä, että näin jälkikäteen arvioituna se päätös, jolla korotimme turpeen verohintaa, oli väärä siinä mielessä, että turpeen alasajo oli lähtenyt jo päästökaupan ja muiden toimien seurauksena vahvaan alamäkeen senkin vuoksi, että sen imago on niin huono. Jopa ilmastopaneelin Ollikainenkin totesi, että tämä vauhti on liian kova. Se ei ole kansantaloudellisesti järkevä, se ei ole huoltovarmuuden kannalta järkevä, ja ennen kaikkea meillä ei ole turvattu [Puhemies koputtaa] kasviturpeen tuotantoa niin, että kasvihuoneiden ja eläinten tarvitsema turve olisi varmistettu.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** No niin, minuutti on täynnä. — Ledamot Strand.

17.26 **Joakim Strand r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Tässä on pidetty erinomaisia puheenvuoroja: Kalmari, Östman... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Erinomainen puheenvuoro kuuluu paremmin, kun laitatte mikrofonin.

No niin, tämä oli uusi nappi minulle.

Värderade talman! Tässä on erinomaisia puheenvuoroja pidetty, eikä tarvitse niitä välttämättä myöskään toistaa. Tässä on puhuttu huoltovarmuudesta, Östman, Savola, Kalmari. Erityisesti tähän kommenttiin tästä arvostuksesta haluaisin tarttua. Kyllä tässä on paljon kyse siitä, miten arvostetaan niitä ihmisiä, jotka tämän parissa ovat tehneet työtä vuosikymmenien ja sukupolvien ajan.

Så respekten och hedern åt de människor som har jobbat med de här frågorna, den har jag på något sätt saknat.

Varsinkin tilanteessa, jossa me tiedetään, että tämä energiakäyttö vähenee radikaalisti jopa ilman meidän toimenpiteitä, pitäisi kyllä olla sen verran sydäntä, että osoitetaan sitä arvostusta ja ymmärrystä eikä ikään kuin vielä kertaalleen lähdetä lyömään. Minun mielestäni näin pienessä maassa — 5,5 miljoonaa ihmistä, oikeastaan kaupunginosa Shanghaita — meidän kyllä pitäisi yhdessä miettiä, miten me globaaleja haasteita ratkotaan teknologian avulla, eikä täällä käydä tällaista riitelyä turpeen osalta. — Tack.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja edustaja Tynkkynen.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

**17.27 Sebastian Tynkkynen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun te, keskusta, kiristätte sitä ilmastoruuvia punavihreän hallituksen kanssa, niin te kiihdytätte turpeen alasajoa.

Olisin toivonut, että useampi teistä olisi tänään ollut kuuntelemaan tuolla Eduskuntatalon portailla, kun sinne olivat turvetuottajat tulleet maakunnista. Sieltä tuli aika arvokasta tietoa: Siellä oli esimerkiksi Merijärveltä tuottajia. Merijärvellä asuu 1 020 ihmistä. Kunnan vuosibudjetti on 8,1 miljoonaa euroa, ja Megaturpeen liikevaihto normioloissa siellä on 2,7 miljoonaa euroa. Toinen esimerkki: Myös Karstulasta oli porukkaa. Kertoivat, että siellä kunnan vuosibudjetti on 32 miljoonaa ja yksityisten turvetuottajien yhteenlaskettu liikevaihto on 10 miljoonaa.

Ymmärrätkö te, hyvä keskusta, kun te olette tukemassa tätä hallitusta, miten nämä politiikkatoimet tulevat vaikuttamaan näihin kuntiin, kun näillä yrittäjillä yritykset tulevat kaatumaan tai tuotantoa ajetaan alas? — Kiitos. [Perussuomalaisten ryhmästä: Vähissä ovat keskustan edustajat!]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Aittakumpu.

**17.29 Pekka Aittakumpu kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hyvä, että täällä salissa on meitä keskustalaisiakin puhumassa tästä tärkeästä aiheesta. — Tänään oli tuossa Eduskuntatalon edessä aihe esillä, ja jokin aika sitten saimme omat ämpärillisetkin turvetta tänne eduskuntaan.

Turve on aivan aiheesta aiheuttanut laajaa keskustelua viime vuosina, ja kuten tässä hyvässä keskustelussa nyt tässä salissa on todettu, tämä turpeenkäytön alasajo on tapahtunut liian nopeasti ja hallitsemattomasti. Hallitusohjelmassa linjattiin turpeenkäytön tulevaisuutta, ja nyt tämä energiakäyttö on vähentynyt huomattavasti nopeammin kuin hallitusohjelmassakaan osattiin ennakoida. Minusta on arvokasta, että hallitus on pystynyt reagoimaan ja halunnut reagoida tämän alan tarpeisiin ja on suunnitellut erilaisia tukitoimia, joita on otettu jo käyttöönkin ja joita ollaan ottamassa käyttöön, ja sillä onkin kiire, että saadaan todella sinne turveyrittäjille nämä tuet kohdennettua.

Kyllähän turve huoltovarmuuspolttoaineena täytyy edelleenkin säilyttää. Se on aivan ehdottoman tärkeää.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Hassi.

**17.30 Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanon nyt suoraan, että se ei ole mitään arvostamista, että yrittäjille annetaan valheellisia lupauksia. Suomessa poltettava turve on keskimäärin 3 000 vuotta vanhaa. Turpeen päästöjen osuus meidän kokonaispäästöistä on yli kaksinkertainen [Mikko Savolan välihuuto] verrattuna turpeen osuuteen Suomen energiankäytöstä. [Mauri Peltokangas: 12 prosenttia kokonaispäästöistä! — Puhemies koputtaa] Sitä parempi turvealalle, mitä selkeämmin asetetaan päivämäärä, johon mennessä turpeenpoltto loppuu, aivan samoin kuin kivihiilelle on tehty. Silloin alalla pystytään suunnittelemaan toimintaa. [Petri Huru: Nythän se ei niin mene!] Silloin kukaan ei erehdy investoimaan asiaan, joka ehdottomasti on joka tapauksessa laskussa.

On myös täydellistä huijausta väittää, että kansallisella päätöksellä voitaisiin turve luokitella toisin. Jos se olisi mahdollista, niin öljy olisi uusiutuvaa Saudi-Arabiassa ja hiili

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

Puolassa. [Puhemies koputtaa] Nämä päästöluokittelut tekee YK:n alainen tiedepaneeli IPCC.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja edustaja Huru.

17.31 **Petri Huru ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tarttuisin pariin asiaan täällä, lähinnä tähän huoltovarmuuskysymykseen. Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteistahan määrittelee turpeelle ja tuontipolttoaineille varmuusvarastot, ja tämän varmasti ministerikin allekirjoittaa. Tämän vuoksi tämä turpeen energiakäytön kieltävä aloite ei voine edetä eduskunnassa. Me tarvitsemme turvetta huoltovarmuuteen tietyn määrän.

Mitä taas tulee hallituksen energia- ja ilmastopolitiikkaan, sen pitäisi tukea työllisyyttä ja talouskasvua eikä haitata niitä. Nyt tämän turvepäätöksen myötä meiltä karkaavat työpaikat ja rahavirratt ulkomaille, kun me poltamme tuontihaketta suomalaisen turpeen tilalla. Lisäksi turvaudumme ulkomaiseen ostoenergiaan, mikä on [Puhemies koputtaa] myös huoltovarmuudelle äärettömän hankalaa. Oletteko valmiit tekemään päätöksiä, [Puhemies: Nyt päätös tälle puheenvuorolle!] joilla nostetaan kotimaisuusastetta energiantuotannossa?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Kivelä.

17.32 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ajattelen, että turve on tärkeä kysymys, koska juuri meillä on erityinen vastuu turpeen roolista ilmastotyössä, toki myös biodiversiteettivaikutuksista. [Petri Huru: Mitkä ovat Suomen globaalit päästöt?] Kuten tästä Irti turpeesta -kansalaisaloitteesta tulee ilmi, vuonna 2008 Suomessa tapahtui 35 prosenttia globaalista turpeen tuotannosta ja yli 45 prosenttia turpeen energiakäytöstä. [Mikko Savolan välihuuto — Petri Hurun välihuuto] Nämä ovat merkittäviä osuuksia.

Juuri niin kuin täällä on jo keskusteltu siitä, onko turve uusiutuvaa vai ei, on ihan selvää, että se määrittely tulee EU:sta ja se sitten perustuu IPCC:n ohjeistukseen ja meillä ei ole sitä mahdollisuutta muuttaa, eivätkä varmasti tutkittuun tietoon kantansa pohjaavat päättäjät tällaista haluaisikaan tehdä. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Sanon vielä, että mielestäni arvostusta osoittaa rehellisyys.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Edustaja Mäkelä.

17.34 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä turvekeskustelu on mielestäni vähän oire sellaisesta kummallisesta piirteestä, mikä suomalaisissa joskus on, että meillä on sellaisia kansalaisia ja poliitikkoja, jotka kaikilla tavoin pyrkivät vahingoittamaan suomalaista elinkeinotoimintaa ja suomalaisten luonnonvarojen käyttöä aivan tarkoituksella. Jos kysytään vihreiltä, niin mitään ei saisi polttaa, [Petri Huru: Paitsi hasista!] millään ei voida lämmittää — välihuuto osui aiheeseen — eikä millään voi tuottaa energiaa. Millä ihmeellä me toimimme tällaisessa maassa, jollei meillä ole mitään energianlähdettä?

Täällä on tällaisia uskonkappaleita. Sanotaan, että turve on uusiutumaton luonnonvara, vaikkei se sitä ole. Vihreät ovat tuhonneet paljon Suomessa sillä, että olette vastustaneet ydinvoiman käyttöä, ja nyt te olette pyörtäneet sen päätöksen, jos olen oikein ymmärtänyt,

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

mutta se tulee myöhässä. Olemme jääneet siinä asiassa jälkeen. Nyt vastustatte turvetta aivan periaatteen vuoksi. Turve uusiutuu aivan eri tahdissa kuin oikeat fossiiliset polttoaineet, ja on pelkkä poliittinen päätös, että turve ei ole Suomessa uusiutuva luonnonvara. Poliittiset päätökset voi aina muuttaa ja perua.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Pitko.

**17.35 Jenni Pitko vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turve on ollut merkittävä osa Suomen elinkeinojen historiaa. Samalla tavalla vaikka öljy ja kivihiili ovat olleet globaalisti yhdessä pääosassa teollisen tuotantotavan nousussa. Voidaan toki täällä myös sanoa, että turpeella on ollut iso merkitys meidän hyvinvointimme kasvussa, [Petri Huru: On edelleenkin!] mutta kun aika kuluu ja tieto lisääntyy, jotkin vanhat konstit säilyvät ja toisista ajaa aika ohi. Tässä tapauksessa ajan hammas on armoton, ja turpeen ja muiden fossiilisten energiaratkaisujen aika alkaa olla ohi. Ymmärrys ja tieto lisääntyvät, ja meidän on myös politiikassa kyettävä myöntämään, että turpeenpoltosta saatavat hyödyt kalpenevat niiden haittojen rinnalla. Nyt on tärkeää vauhdittaa polttoon perustumattomia energiantuotantotapoja ja auttaa turpeen energiakäytöstä elantonsa saavia uusien elinkeinojen pariin.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Elomaa.

**17.36 Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Miksi kannatan turpeen käytön jatkamista? Siksi, että turve on uusiutuva, hitaasti mutta varmasti. Turpeella tuotetaan tuntuva määrä energiastamme, ja sen merkitys on aivan olennainen, jos otetaan huoltovarmuus mukaan tarkasteluun. Energiakäytön lisäksi turvetta käytetään muun muassa maataloudessa kuivikkeena sekä imeytymisaineena ja kompostoinnissa. Turve on esimerkiksi kuivikkeena korvaamaton ja aivan olennainen eläinten hyvinvointia ajatellen. [Mikko Savola: Se on totta!] Myös kasvualustana turve on mitä erinomaisin tuote. Yhtä hyvää korvaajaa turpeelle ei ole olemassakaan, ei edes lähimaissa. Aletaanko kuivike- ja kasvuturpeen tuontia esimerkiksi Venäjältä kasvattamaan tuntuvasti? Sekö on sitä vihreää politiikkaa, kun turvetta nostetaan Suomen rajojen ulkopuolelta ja se kuljetetaan rekoilla Suomeen, koska me olemme ajaneet alas turvetuotantomme? Mitä hallituksella on tarjota turpeen tilalle energiakäyttöä myös laajemmin tarkasteltuna? Nyt kun ministeri Lintiläkin on paikalla, niin kysymykset hänelle.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Muutama kysymys vielä ministeri Lintilälle, ja sitten hän pääsee vastaamaan. — Edustaja Autto.

**17.37 Heikki Autto kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on ollut hyvää keskustelua turpeen merkityksestä osana energijärjestelmäämme, ennen kaikkea huoltovarmuutta, ja toki sitten kerrannaisvaikutuksena, aivan keskeisenä sellaisena, on se, että saamme kuiviketurvetta ja saamme kasvuturvetta puhtaan kotimaisen ruoan tuotantoon. Näillä on aivan valtava merkitys arjessa, ja tuntuu, että osa edustajista on kyllä täysin irti arjesta.

On varmasti totta, että joskus tulevaisuudessa esimerkiksi polttoon perustuva energiantuotanto poistuu, mutta kun nyt esimerkiksi katson täältä Motivan sivuilta, että Suomen primäärienergian lähteistä puu on 28 prosenttia, siis kolmannes meidän kaikesta primää-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

rienergian tuotannosta, niin ei ihan heti ole kyllä poistumassa tämä polttoon perustuva energiantuotanto. Todella, jos ajatellaan, että samaan aikaan sitten pitäisi poistaa maakaasu, joka on 6 prosenttia, öljy, joka on 21 prosenttia, [Puhemies koputtaa] kivihiili, joka on 6 prosenttia, niin koko lailla tulee kyllä pulaa kaikenlaisista energiantuotantomuodoista, päämäärienergian lähteistä, jos kaikki kielletään.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Koponen, Ari.

**17.38 Ari Koponen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä hallituspuoleista kuuluu, että meidän pitäisi olla rehellisiä turvetuottajille. Sen voi kyllä kääntää toisinpäin. Hallitus ei ole ollut rehellinen näille turvetuottajille, sillä käytännössä koko ala on ajettu holtittomasti alas. [Mikko Savola: Koko ajan on keskusteltu!]

Edustaja Strand puhui täällä hyvin ja sanoi, että ala tarvitsee tukea ja arvostusta. Se on juuri näin, mutta juuri turpeen hallitsematon alasajo on ollut myös yksi tekijä tähän vallitsevaan energiakriisiin. Kysyisinkin ministeri Lintilältä: onko tämä se hallituksen oikeudenmukainen vihreä siirtymä? Jos katsoo sähkön hintoja, eilinen sähkön spot-hinta oli 16 senttiä kilowattitunnilta, eikä talvea vielä edes näy.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Kettunen.

**17.39 Tuomas Kettunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Tässä keskustelun aikana on puhuttu, että aika on kenties ajanut tämän kansalaisaloitteen ohi, mutta aika ei ole ajanut ohi tästä tärkeästä keskustelusta, ja siitä kiitos kuuluu kansalaisaloitteen tekijöille, että tätä tärkeää keskustelua tänä iltana käydään.

Turvetta tarvitaan kasvualustana kasvihuone- ja metsätaimituotannossa, kuivikkeena kotieläintaloudessa ja uusien tuotteitten raaka-aineena, tähän on ihan päivänselvyys.

Jos meillä on vastuu ilmastotoista, niin onhan meillä vastuu myös huoltovarmuudesta. Ylläpidetään ajantasaista tietoa turpeen teknisestä minimistä kaukolämpölaitoksissa. Nyt kysyisinkin, kun ministeri on paikalla: nostetaanko turpeen turvavarastoinnin korvaustasoa ja arvioidaanko nyt varastointiin osallistumisen kriteerejä, ja selvitetäänkö nyt energia-, kasvu- ja kuiviketurpeen esimerkiksi tuotantoaluereserveitten perustamista, koska tämä on huoltovarmuustekijä, arvoisa puhemies, tämä turve?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja nyt vielä edustaja Kankaanniemi, ja sen jälkeen ministeri pääsee vastaamaan.

**17.40 Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! EU:n hiilineutraaliustavoitevuosi on 2050, Ruotsin 2045, ja Suomen hallitus otti vuoden 2035 tähän tavoitevuodeksi. Miksi, hallitus, ja miksi, keskusta, hyväksyitte tällaisen aikataulun? [Mikko Savolan välihuuto] Jos olisimme samassa tahdissa kuin muu Eurooppa, niin meillä ei tarvitsisi tappaa yrittäjiä tuolta maaseudulta, jossa ei niitä liialti ole.

Toisaalta sitten kysynkin ministeriltä vielä siitä, kun esimerkiksi Jyväskylässä meillä lämpöä ja sähköä tuottavat voimalat pitää uusia, kattilat pitää uusia, tämän päätöksen tähden ennakkoarvio, kustannus on yli 100 miljoonaa euroa, turhaan, monta vuotta liian aikaisin. [Satu Hassin välihuuto] — Se menee asukkaitten ja yritysten maksettavaksi. — Onko järkevää elinkeino- ja asumispolitiikkaa menetellä tällä tavalla vapaaehtoisesti?

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja nyt ministeri Lintilä, ja sen jälkeen siirrymme puhujalistaan.

**17.41 Elinkeinoministeri Mika Lintilä:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitoksia keskustelusta. Vähän olin aistivinani semmoista vastakkainasettelun makua.

Jos erotan nyt molemmat asiat:

Ensimmäinen kansalaisaloite kieltämisestä: Ei tulla kieltämään. [Keskustan ryhmästä: No niin, hyvä! — Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä!] Turve on meille äärettömän tärkeä myös jatkossa. Meillä ainut kielletty tulee olemaan kivihiili vuonna 29. Turvetta ei tulla kieltämään. Ne argumentit ovat nyt aika paljon niitä, mitä tässä keskustelussa on kuulunut. Siellä on kasvu, kuivike ja erityisesti meidän huoltovarmuus, [Petri Huru: Juuri näin!] joka on äärettömän tärkeä. Se ei tule tapahtumaan. Nyt pitää koko ajan mieltää se, että tämä asia on eduskunnan käsittelyssä. Tämä ei ole hallituksen käsittely, tämä on eduskunnan käsittely, kansalaisaloitteet, ja tämä on vähän ehkä tämmöinen puoliväli ja hirtehdin tämä rooli, että ministeri nyt näitä kommentoi, koska eduskunta on kuitenkin se korkein, ja edelleen hallitus nauttii eduskunnan luottamusta. Mutta ei ole mitään sellaisia toimenpiteitä, että kielletäisiin. Ainut, joka on kielletty, on kivihiili.

No, sitten taas tähän aloitteeseen, että turve on luokiteltava uusiutuvaksi: Tiedän erittäin hyvin tämän historian, joka siellä on tapahtunut, ja ymmärrän nämä näkökulmat, mutta toisaalta pitää tietää se, että sillä ei ole tämänhetkiseen tilanteeseen käytännössä mitään merkitystä, ainoastaan imagollinen. Esimerkiksi eurooppalaisella näkökulmalla turve on päästökaupan piirissä. Siinä ei tapahtuisi muutosta, koska siinä tulee nimenomaan tämä, että hitaasti, minkä on siis IPCC määritellyt. Eli siinä ei tapahdu mitään muutosta.

Edustaja Peltokangas kysyi siitä, että turpeella on merkittävä rooli myös tulevaisuudessa energiapuolella. En sanonut niin. Sanoin ”huoltovarmuuden puolella”, ja siellä se tulee olemaan.

Viimeisiä kysymyksiä tuli tässä siitä, onko lakia tulossa, ja meillä on valmistelussa tällä hetkellä nimenomaan huoltovarmuusvarastojen korvauksen nosto. Se laki tulee käsittääkseni vielä tämän kuun aikana tähän saliin. Eli kyllä turve tulee meillä olemaan.

Tämä on vähän semmoinen hankala asia, ja tämä on joitakin yrittäjiä selkeästi säikäyttänyt, että se lopetetaan, mutta ei lopeteta. Me tarvitaan kasvuturvetta, me tarvitaan kuiviketurvetta, ja tämä huoltovarmuus on varmasti semmoinen, joka nousee kaiken yläpuolelle. Eli kyllä me tullaan turvetta tarvitsemaan. Noissa yhteydenotoissa, joita turvetuottajilta on nyt tässä tullut, kyllä he nimenomaan haluavat sitä näkyvyyttä, miten mennään eteenpäin ja mitkä ovat ne asiat, mihin he keskittyvät. Kyllähän tämä on äärettömän vaikea asia heille, erittäin vaikea asia.

No, edustaja Järvinen on poistunut, Vestmankin on poistunut. No, edustaja Kettuselle vastasinkin tuossa, [Tuomas Kettunen: Kyllä!] eli kyllä nämä korvaukset ovat meillä tällä hetkellä valmistelussa ja tullaan hoitamaan.

Kansalaisaloitteet jäävät eduskunnan käsittelyyn, mutta täältä, voiko sanoa, hallituksen puolelta se näkemys on tällä hetkellä se, että ei tulla kieltämään. Jatkossakin turpeella on merkittävä rooli, nimenomaan huoltovarmuus, kuivike ja kasvu. Totta kai markkina ratkaisee äärettömän paljon, mitä siellä tapahtuu. Aina kuulee väittämää, että päästökauppa sotkee, ettei sitä ja tätä voida ratkaista tätä kautta, mutta valitettavasti se ei kyllä tätä kautta ratkea, koska turve on kuitenkin luokiteltu päästökaupan piiriin.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Kiitoksia. — Ja nyt siirrymme puhujalistaan. Edustaja Aittakumpu.

**17.46 Pekka Aittakumpu kesk:** Arvoisa puhemies! Aivan aluksi kiitän ministeri Lintilää selkeistä vastauksista ja siitä, että siellä myös tuli se näkemys, että turpeen energiakäyttö ei tule loppumaan, vaan se tulee säilymään meillä huoltovarmuuspolttoaineena, ja hallitus myöskin valmistelee toimenpiteitä muun muassa tämän varastoinnin turvaamiseksi.

Erityisesti, arvoisa puhemies, jaan tämän Turve uusiutuvaksi luonnonvaraksi -aloitteen huolen siitä, mikä on turpeen kohtalo, kun meillä tällä hetkellä on se tilanne, että esimerkiksi, niin kuin tässä keskustelussa on kuultu, ulkomailta, Venäjältä, muualtakin, tuodaan haketta poltettavaksi. Eihän siinä ole mitään järkeä, että ulkomailta tuodaan meille puuta ja jopa turvettakin poltettavaksi, kun sitä kotimaassakin olisi.

Turpeen energiakäyttö tosiaan on vähentynyt ennakoitua nopeammin, ja siksi on tärkeää, että siihen on hallitus pystynyt, kuten ministeri kertoi, reagoimaan ja aikoo edelleenkin siihen reagoida. Mutta kyllähän sekin tietysti täytyy muistaa — vaikka tiedämme, että nämä polttoon perustuvat lämmitysjärjestelmät tulevat ajan saatossa vähenemään entistä enemmän — että jos me tällä hetkellä, nyt, kokonaan Suomessa lopettaisimme kaiken lämmittämisen, niin eihän sillä maailman mittakaavassa ole mitään merkitystä, kun samaan aikaan esimerkiksi Kiinassa hurjasti lisätään kivihiilen polttoa. [Toimi Kankaanniemi: Juuri näin!]

Nyt pitää tosiaan huolehtia, että nämä tukitoimet turvealalle tulevat ripeästi ja tarvittavassa mittakaavassa, koska se on joutunut tällaiseen hallitsemattomaan alasajoon, johon on monta syytä, muun muassa tämä päästökaupan noussut hinta. On myös muistettava, aivan kuten ministeri tuossa vastauksessaan toi esille, että turve ei ole todellakaan pelkkää polttoon ohjautuvaa energiaturvetta, vaan se on välttämätön muun muassa kasvualustana kasvihuone- ja metsätaimituotannossa, kuivikkeena maataloudessa ja monien uusien tuotteiden raaka-aineena.

Eilen luin uutisen siitä, miten Virossa kehitetään turvetta niin, että sitä voisi käyttää akkujen raaka-aineena. Haluaisinkin ministeri Lintilältä vielä kysyä, minkälaisia näkymiä on, oletteko perehtynyt siihen, kun turpeesta esimerkiksi meillä tehdään aktiivihiiltä. Onko Suomessa tutkimusta siitä, miten turve voi tulevaisuudessa olla vaikkapa sähköautojen akkujen tärkeänä materiaalina?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Savola.

**17.49 Mikko Savola kesk:** Arvoisa herra puhemies! Turve jos joku herättää tunteita. Niin se on huomattu tästäkin keskustelusta täällä eduskunnassa, ja se herättää niitä tunteita myöskin kansalaisten keskuudessa. Ja tämän todistaa se, että nytkin meillä on kaksi kansalaisaloitetta täällä käsiteltävänä, joista toinen haluaisi kieltää ja toinen haluaisi parantaa turpeen asemaa tämän uusiutuvuuden myötä. Eli turpeesta kaksi päinvastaista aloitetta, joista nyt täällä keskustelemme.

Turve on ollut tavalla tai toisella esillä koko sen ajan, kun olen itse tätä eduskuntauraa tehnyt, noin reilun kymmenen vuoden ajan. On puhuttu ympäristöluvituksista. Siellä on ollut hehtaarirajoja: minkälaiset luvat tarvitaan milläkin hehtaarimäärällä. On puhuttu kuntien oikeudesta luvittaa pieniä turvetuotantoalueita ja niin edelleen. Useita edunvalvojaryhmiä on vieraillut, tuottajia, täällä on pidetty useita palavereita eri ministeriöissä näihin ai-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

healueisiin liittyen. Turve on ollut ja on lähellä sydäntä. Itsekin turvanevan laidalta tulen ja olen jollakin tavalla sidoksissa myöskin tähän tuotantoon.

Vaikka täällä kuinka kauan on, niin politiikassa aina ihmetyttää se, että halutaan mustaa kääntää valkoiseksi ja syyttää ihmisiä sellaisista asioista, mitä mieltä ei olla. Ja tässä katsos erityisesti kollegoihin perussuomalaisten suunnalla. Ne syytökset, joita monta kertaa tännekin päin tulee, eivät ole totta. Kannattaisi meidän jokaisen... [Mauri Peltokankaan välihuuto] ...jotka ajattelemme asioista samalla tavalla — meidän, jotka ajattelemme asioista samalla tavalla, kannattaisi mieluummin hakea yhteistyötä ja pyrkiä löytämään ratkaisuja. [Sebastian Tynkkynen: Argumentoikaa!] Tästä on kyse — tästä on kyse.

Herra puhemies! Turveta tarvitaan. Turve on elintärkeä tuote niin energiatuotantoon, kuivikkeeksi, kasvuturpeeksi, biohiileksi ja maanparannusaineeksi, ja luontaistuotteitakin siitä tehdään. Esimerkiksi omalla kotipaikkakunnallani Ähtärissä on yritys, joka tekee luontaistuotteita turpeesta. Eli hyvin monipuolinen tuote, jota voidaan hyödyntää monella eri tavalla. Kaikkea tätä, koko palettia, tullaan enemmän tai vähemmän tarvitsemaan myös tulevaisuudessa, ja väitteet siitä, että tämä tultaisiin kieltämään, eivät pidä paikkaansa.

Mutta kun puhutaan tuottajista, niin siinäkin tämä koko dilemma tässä asiassa on. No, he ovat olleet erittäin kohtuuttomassa asemassa — erittäin kohtuuttomassa asemassa. Heillä on leipä kiinni siinä, useiden sukupolvien työ. Tunnen heitä hyvin monia läheltä.

Päästökaupan hinta on iso vaikuttava tekijä, joka on vähentänyt turpeen energiakäyttöä. Totta kai tällä veropäätöksellä oli vaikutusta ja erityisesti sillä, että se laukaisi tätä alasmenoja turpeen osalta. Sitten kaiken kaikkiaan imago ja maine, mikä alalla on, hyvin vahvasti, minusta väärinkin perustein. Tavallaan letkut irtosivat reilu vuosi sitten, markkinat reagoivat voimakkaasti. Ja kyllä se pitää myöntää, että virheitäkin tässä on tehty.

Hallitus lähti tekemään tukipakettia kaikkein vaikeimmassa asemassa oleville tuottajille. Se etenee tuskallisen hitaasti, mutta tukimuotoja on ja on tulossa. Tämä JTF, oikeudenmukaisen siirtymän rahasto, antaa osittain tukea, mutta ei ehkä siinä määrin kuin mitä oltaisiin myöskin toivottu. [Mauri Peltokankaan välihuuto]

Herra puhemies! Arvostus — arvostus on ennen kaikkea se, mitä tarvitaan. Sitä peräänkuulutettiin täällä, edustaja Strand muun muassa omassa puheenvuorossaan. Meidän pitää muistaa huoltovarmuus. Siihen kuuluvat energia ja ruoka, ja niihin molempiin liittyy turve.

Sitten ne tulevaisuuden tuotteet. Olin aamulla siinä tilaisuudessa, tai keskipäivällä se oli, puhumassa näille turvetuottajille, jotka olivat tuomassa omia terveisiään tuolla Eduskuntatalon portailla. Kyllä meillä tulevaisuutta turpeella on. Sitä tarvitaan kasvuturpeeksi, mutta myös tämän biohiilen lisäksi, mistä tämä aktiivihiilitehdas myöskin on. Sitä tarvitaan maanparannusaineeksi, ja siinä on meillä huikeata vientipotentiaalia. Meillä on rypäs yrityksiä, yrittäjiä, jotka tällä hetkellä analysoivat myöskin tätä niin sanottua tummempaa rappaa ja sitä, kuinka sitä pystytään hyödyntämään maanparannusaineena ja kuinka sitä voidaan sitten myöskin viedä esimerkiksi hiekkamaihin. Tämä on sitä kehitystä, mitä onneksi tehdään, että alalla voi elinmahdollisuuksia olla. Koska kaikki nämä liittyvät toisiinsa, pitää olla näkymä nevalle, jos sieltä nostetaan, että voidaan sitä kasvuturvetta ja kuiviketurvetta myöskin tuottaa.

Haluun kiittää kansalaisaloitteiden tekijöitä. Nämä menevät talousvaliokuntaan. En itse siellä istu, mutta talousvaliokunta nämä käsittelee asianmukaisesti, kuulee asiantuntijat ja sen myötä antaa sitten vastauksen eduskunnalle näistä aloitteista, ja sitä myöten myöskin nämä aloitteiden tekijät näiden aloitteiden takaa ja asiantuntijat pääsevät kuultaviksi. — Kiitos.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Kiitos. — Ja edustaja Peltokangas. [Mikko Savola: Asiallisesti sitten, Peltokangas! — Mauri Peltokangas: Kuten aina!]

**17.55 Mauri Peltokangas ps:** Arvoisa puhemies! Muutama fakta turpeesta: Suomessa on nyt runsas 9 miljoonaa hehtaaria turvemaata, eli noin kolmannes maan pinta-alasta, ja tästä ennen hallituksen ilmastohysteriaa käytössä oli vajaa prosentti turvetuotannossa. Vuonna 2010 energiaturpeen polton päästöt olivat noin 12 prosenttia kokonaispäästöistä, ja ne puolittuvat vuoteen 2025 mennessä ollen vuonna 2030 noin prosentti kokonaispäästöistä — tämä siis mikäli hallitusohjelman kirjaus turpeen niin sanotusta hallitusta alasajosta toteutuu.

No, tämä ei joidenkin mielestä riitä, vaan on kasaan kyhätty kansalaisaloite, että turpeen poltto pitäisi kieltää kokonaan vuoden 25 toukokuun viimeiseen päivään mennessä. Mistähän aloitteen tekijät aikovat ottaa korvaavan energiapolttoaineen turpeen tilalle tällä aikataululla, kun se ei onnistu hallitukseltaan omassa ohjelmassaan? Tokihan sen päästö-  
töntä on oltava, sillä päästöjen perusteellahan turpeenpolttoaakin ollaan kieltämässä. Tämä 19-sivuinen kansalaisaloite saa ainoastaan verenpaineet nousemaan, sillä mitään todellista ratkaisua tulevaan energiakriisiin ei ideologispainotteisesta aloitteesta ikävä kyllä löydy.

Hallitusohjelman mukaan turpeen energiakäytön tulee vähintään puolittua vuoteen 2030 mennessä ja muutoksen tulee tapahtua ”alueellisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla ja siten, ettei se vaaranna Suomen sähkön ja lämmön toimitus- ja huoltovarmuutta”. Tuontihakkeen käyttö lämpö- ja voimalaitoksissa on jo yli nelinkertaistunut vuodesta 2015. Sen hinta on noussut huomattavasti, ja sitä on tuotu lähinnä Venäjältä, mistä tuodun energian määrä ylittää jo 60 prosenttia. Kysynkin: tämäkö on se alueellisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukainen tapa, joka ei myöskään vaaranna huoltovarmuuttamme ja joka aloitteessa myös mainitaan? Pitää muistaa, että Venäjä saattaa lyödä tuontihakkeelta rajat kiinni. Sen jälkeen sitä sitten varmaan ruvetaan tuomaan Etelä-Amerikasta fossiilisilla polttomootorilaivoilla vallan ekologisesti ja ilmastoystävällisesti.

Arvoisa puhemies! Entäpä sitten kustannusvaikutukset tästä kaikesta? Kuluttaja on jo huomannut lämpö- ja sähkölaskussaan ilmastotoimien vaikutuksen, sen lisäksi että taloudellinen tappio turvetuottajille on lähes miljardiluokkaa ja välittömästi ja välillisesti 3 500 työpaikan verran. Hallituksen vastaus turvetuottajien satojentuhansien investointiahdinkoon on romuraudan hinta ja uudelleenkoulutus. 15 euron tuntipalkalla ei, hyvät kollegat, investointivelkoja makseta yhden elinajan aikana, ja oikeudenmukaisen siirtymän rahastoon en kyllä luota, koska olikohan tämä kaavailtu tuki noin 70 miljoonaa mutta me ostamme 63 tunnissa ulkoa energiaa tänä päivänä tuolla rahalla, ja koko alalle ollaan antamassa tuollainen almu. En näe järkevänä. Tulevat entiset turvetuottajayrittäjät eivät noita rahoja tule näkemään. Siitä pitää hallituksemme viherosasto huolen.

No joo, helppoahan se on hallituksen norsunluutornistaan epärealistisia ehdotuksiaan muutenkin heitellä, kun ne eivät koske itseä, kuten ei näytä koskevan myöskään oma hiilijalanjälki saati kulutuskäyttäytyminen. Otetaan esimerkki: mikäli ilmainen sähkönjakelu ekoterroristeille eduskunnan tolpastä — tiedämme, mistä puhumme — tulisi loppumaan, siellä voidaan aina posauttaa aggregaatti käyntiin ja käydä päivän tiellämäkoilun päätteeksi Mäkkärissä syömässä makoisat hampparit, kunhan on ensin soitettu äiskälle, että ei tarvitse tulla hakemaan, koska täältä pääsee viinilasillisen jälkeen, joka kavereiden kanssa trendikuppilassa juodaan, taksillakin kotiin, ellei sitten poliisi ole ehtinyt hotellimajoitusta ensiksi tarjoamaan.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

Arvoisa puhemies! Tämä aloite täytyy hylätä. Turve on luokiteltava uusiutuvaksi luonnonvaraksi. Se on ainut järkevä teko tänä päivänä, ja se on kannatettava aloite. Sen perustelut kestävät päivänvalon, eikä sitä ole höystetty monisivuisella ideologiahömpällä. Olen sitä mieltä, että turve voisi olla Suomelle öljy ja kulta, jota ei missään nimessä tule millään muotoa ajaa alas, päinvastoin lisätä huomattavasti sen käyttöä, niin poltto-, kasvu- kuin kuiviketurpeen. Suomen ilmastotoimet eivät maailmaa hetkauta, mutta takaisin kivikaudelle ne voivat meidät helposti heittää. Tuleva talvi tulee ilmastouskovaisillekin karvaasti näyttämään, mikä on ilmastoposeeraamisen odotettavissa oleva hinta. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

**18.01 Jenna Simula ps:** Arvoisa puhemies! Ennakointi ja asioiden monipuolinen puntarointi on tärkeää, kun päätetään yhteisistä asioista. Vahva ideologia ja ”nyt on kiire”- tai ”nyt on pakko”-puheet yksinkertaistavat monimutkaisia asioita.

Turve on otettu tällä kaudella kepinnokkaan, ja turvealan alasajoa on kiirehditty erilaisilla toimilla siten, että alasajo onkin osoittautunut hallitsemattomaksi.

Turveala työllistää tuhansia ihmisiä, joista suuri osa on nyt kokemassa niin kutsutun oikeudenmukaisen siirtymän. Satojentuhansien eurojen investoinnit valuvat Kankkulan kairoon, tuliterille työkoneille osoitetaan romuttamoa, ja ihmiset siirtyvät työnteosta tyhjän päälle. En ymmärrä, miten kuvitellaan, että nämä perheelliset turveyrittäjät lähtisivät tuosta vain velkoineen esimerkiksi opiskelemaan jotain aivan uutta alaa. Se on utopia.

Kun turpeesta puhutaan, nähdään helposti vain sen aiheuttamat päästöt. Mitä ei nähdä, on se, että vieläkin turpeelle ei ole uskottavaa, heti käytettävissä olevaa vaihtoehtoa, joka ei lisäisi päästöjä jossain muualla ja joka olisi kuitenkin täysin kotimainen ratkaisu. Ensi talvenakin suomalaisia koteja pitää lämmittää.

Tällä kaudella on näyttänyt siltä, etteivät kaikki hallituksessa ole ymmärtäneet syvällisesti, sisäistäneet konseptia ”huoltovarmuus”. Se on toki ymmärrettävää. Iso osa suomalaisista on saanut elää ilman sotia, pidempiaikaisia sähkökatkoja ja ilman, että ruokakaupan hyllyt ammottavat tyhjyyttään. Hallituspuolueen edustajat näyttävät olevan tuudittautuneet ajatukseen, että näin tulee olemaan jatkossakin, koska aina se joku muu ne asiat hoitaa ja pitää paketin kasassa. Ilmastotoimet tehdään ideologisin perustein juuri näillä taustajatatuksilla. Joku hoitaa, että sähkö tulee pistokkeesta kuitenkin.

Arvoisa puhemies! Viimeistään koronakriisin olisi pitänyt ravistella sinisilmäistä luottamusta maailmaan. Maailma on epäreilu, ja vain pienen pienen virus voi pistää kaiken sekaisin. Euroopan unionissa on syntymässä ja jo syntynytkin energiakriisi, joka johtuu osin koronasta, mutta myös osin ilmastotoimista ja toisaalta energiaratkaisuista, joilla se on sitonut kätensä Venäjän kanssa.

Yksi tärkeimmistä opeista on, että yhteiskunnan kannalta kriittisimpien osien, kuten ruoka, sähkö, vesi tai energia, tulee olla kansallisissa käsissä ainakin niin pitkälle kuin se on mahdollista. Nyt me kuitenkin katselemme sivusta, kun hallitus ajaa huoltovarmuuttamme alas pala palalta. Ala kuin ala turpeesta maatalouteen on toki helppoa ajaa alas, mutta sitten kun on kylmä ja nälkä, on toiminnan käynnistäminen erittäin hidasta ellei mahdollista.

Arvoisa puhemies! Pidän tärkeänä, että molemmat nyt käsittelyssä olevat kansalaisaloitteet saavat asianmukaisen käsittelyn, ovathan molemmat keränneet vaadittavan määrän allekirjoituksia päästäkseen eduskunnan käsittelyyn. Toivon kuitenkin, etteivät hallituspuo-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

luet lähde edistämään turpeen alasajoa enää yhtään enempää, vaan päinvastoin. Sinänsä on hyvä, että ministeri Lintilä tuossa aiemmin totesi, ettei turvetta olla kieltämässä, kuten toinen näistä kansalaisaloitteista vaatii.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Nyt tälle asialle varattu aika 60 minuuttia, ensimmäinen osio, on kulunut umpeen ja keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä täysistunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 18.05.

---

Asian käsittelyä jatkettiin kello 19.29.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 3 käsittelyä. — Edustaja Koskela, olkaa hyvä.

19.29 **Jari Koskela ps:** Arvoisa herra puhemies! Tänään käsittelemme kansalaisaloitteita turpeesta. Aamupäivällä tai puolenpäivän maissa saimme olla Eduskuntatalon portailla kuuntelemaan, kun aloitteen tekijät pitivät painavia puheita. Olisi tietysti toivonut, että hallituspuolueittenkin edustajia olisi ollut paikalla useampia. Kiitos kuitenkin aloitteiden allekirjoittajille, molempienkin, koska tätä keskustelua on kyllä tärkeää käydä täällä salissa.

Käydessämme keskustelua turpeesta pitäisi meidän tarkastella tätä herkkää aihetta kokonaisvaltaisesti. Lähes kaikki keskustelu on keskittynyt energiaturpeen ympärille. Suomen pinta-alasta 10 prosenttia on peltoja, siitä noin 10 prosenttia on turvepohjaisia, ja päästöistä puhuttaessa turvemaaksi lasketaan myös jo vuosia sitten käytöstä poistetut turvepellot, joissa maa-aines on jo sekoittunut ja jotka muistuttavat jo kivennäismaita. Koska seuraavat maankäyttöön siirtyvät suonpohjat kulkevat laskelmissa mukana, kunnes on esimerkiksi syntynyt vakiintunut taimikko tai kosteikko, voidaan aiheesta esittää kysymys, ovatko laskelmat kuinka tarkkoja, ja samalla se, voidaanko turpeista aiheutuvat ongelmat nostaa niin sanotusti liian mustavalkoisesti kepinnoikkaan.

Useasti olen peräänkuuluttanut maalaisjärkeä, Oras Tynkkysenkin esille nostamaa nettopositiivisuusajattelua. Turpeen kohdalla näitä positiivisia asioita on useita. Tiedämme kaikki kasvuturpeen, kuiviketurpeen, aktiivihiili-innovaatiot ynnä muut — se luettelo on pitkä, mutta nyt en keskity niihin tässä puheessani.

Täällä jo ainakin kahdessa hallituspuolueiden kansanedustajien puheenvuorossa on mainittu myös turveyrittäjien arvostus. Tulen itse seudulta, missä turveyrittäjät työllistävät 5 prosenttia alueen työpaikoista. Siksi on tärkeää, että työpaikat, yrittäjät ja erityisesti heidän arvostamisensa on nostettu esiin näissä keskusteluissa tänäänkin.

Kuten täällä jo on tullut monessa puheenvuorossa todetuksi, energiaturpeen alasajo on jo osittain tapahtunut kaksinkertaisen verotuksen ja päästökauppahinnoittelun myötä. Siksi hallituksen hallitusohjelmaakin nopeammat toimenpiteet aiheuttavat useita merkittäviä ongelmia aikataulullisesti, mielestäni myöskin hyvin epärealistisesti. Energian lisääntynyt käyttö, sähkönkulutus, on viimeisen vuoden aikana kasvanut 5 prosenttia. Huomioitavaa

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

on, että turpeen osuus energialähteenä on vain 3 prosenttia. Tästä voidaan tehdä johtopäätökset, että kansalaisaloite turpeen energiakäytön lopettamiseksi onkin turha. Ehkä aloitteen tekijöiden huoli olisi pitänyt ennemminkin kohdistaa ulkoa tuotaviin fossiilisiin polttoaineisiin, hiileen, puupolttoaineiden tuonnin määrän kasvuun ja ennen kaikkea huoltovarmuuteemme, sillä viimeisimmän tilaston mukaan hiilen kulutus on kasvanut tänä vuonna jo 7 prosenttia. Tuulivoima sen sijaan on laskenut 11 prosenttia. Turve on laskenut 21 prosenttia ja on siis vain 3 prosenttia energian kokonaiskulutuksesta. Ydinvoimakin on vähentynyt 4 prosenttia ja on 18 prosenttia. Puupolttoaineet ovat lisääntyneet 8 prosentilla olleen kokonaispotista 29 prosenttia. Fossiiliset — elikkä öljy — ovat 19 prosenttia.

Hallituksen olisikin syytä ymmärtää, että energian hinnat ovat nousseet voimakkaasti ja talvi on vasta tulossa. Mitä se aiheuttaa? Herää kysymys, aiotaanko Suomen energiasektoria ylläpitää vähemmän ilmastoystävällisillä tuontihiilellä, fossiililla polttoaineilla ja hakkeella. Energiatuotteita tuotiin eniten Venäjältä, minkä osuus tuonnin arvosta oli 54 prosenttia. Sielläkö ovat meidän huoltovarmuusvarastomme jatkossakin? Näin näyttää olevan. Ainakin hallituksen toimintojen perusteella voidaan tehdä tämä johtopäätös. Tämäkö on hinta päätöksenteosta, päästökaupasta, verotuksesta ja ilmastopäätöksistä? Siksi onkin kovin mielenkiintoista, että Ruotsissa, jossa turve on hitaasti uusiutuvaa, Suomen valtion enemmistöomisteinen Neova tuottaa 72 prosenttia Ruotsin turpeen käytöstä, ja samalla samainen yhtiö tulouttaa omistajilleen 250 miljoonaa euroa. Siis näin naapurissa — ja se siis myös turpeen uusiutuvuudesta.

Tähän loppuun haluaisinkin sanoa: toivottavasti nyt valtionyhtiölle Ruotsissa tuloutettavat miljoonat ohjataan Suomeen turvetuottajille ja heidän hyvinvointinsa ylläpitämiseksi. — Kiitoksia.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

**19.34 Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Harvoin tuntee itsensä olevan niin sekavissa mielipiteissä kuin nyt, kun tätä turvekeskustelua on kautta aikain kuunnellut. Tosiasiat heitetään syrjään ja sitten puhutaan tunteella, vaikka kuitenkin perustuslaki sanoo kansanedustajan työstä, että pitää pysyä totuudessa ja noudattaa Suomen lakia. Totuudessa pitää pysyä.

Kun katsoo turvetta tänä päivänä, se on edelleen välttämätön aine suomalaisille. Tämä on kiistaton tosiasia, ja sitä ei kukaan pysty Suomelta pois ottamaan, ei edes EU. Kun siitä nyt tätä yhteistä liittovaltiota rakennetaan, se on jotain aivan pimeää. Eihän sen pitänyt olla mahdollista, mutta näköjään on.

Kiitan ministeri Lintilää, kun hän puheenvuorossaan moneen kertaan sanoi tuossa keskustelun alkuvaiheessa, että turvetta ei kielletä. Tämän pitäisi, Urho Kaleva Kekkosta lainatakseni, olla selvää tekstiä. Toivon mukaan on myös kaikkien eduskuntaryhmien pysyvään muistiin painunut tuo.

Turve uusiutuu, sen me kaikki tiedämme, se on biologinen tosiasia. Ihmettelen sitä, kun täällä on tohtoreita ja maistereita ja paljon vieläkin viisaampia ihmisiä, niin luulisi nyt tuon asian selviävän, kun hallitsee jakolaskun. Geologian tutkimuskeskus mittasi parikymmentä vuotta sitten kaikki Suomen suot, yli 10 hehtaarin suot. Sen mittauksen tulos oli, että Suomessa on turvetta 72 miljardia kuutiota. Sitä käytännössä on enempi, koska pieniä soita ei mitattu. Sanotaan noin 75 miljardia kuutiota on varmaan totta, se tarkka totuus. Ja 10 000 vuotta sitten, kun Baltian jäärvi suurin piirtein jääkauden sulettua hävisi täältä, al-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

koivat suot syntyä. Siitä yksinkertaisella jakolaskulla selviää, uusiutuuko turve vai ei. En ole ainakaan elämäni aikana havainnut turvesateita, että taivaalta olisi satanut turvetta. Kyllä sieltä vettä on tullut. Mutta tätä eivät näköjään tässä talossa jotkut edustajat ole vielä huomanneet. Toivoisin, kun sitä luontoleimaa itselle otsaan lyödään, että hieman tutustutaan tuohon luontoon.

Turvetta kasvaa, uutta turvetta, vuosittain Suomeen noin 40 miljoonaa kuutiota. Tämänkin voi sitten käydä siellä suolla katsomassa, kun tuntuu niitä asiantuntijoita olevan, mutta veikkaanpa, että kovinkaan moni teistä ei ole sinne edes vaivautunut. Suohehtaari itse asiassa kasvaa enemmän uutta turvetta kuin metsämaa kasvaa uutta puuta. Suomessa on neitseellisiä soita suurin piirtein neljä miljoonaa hehtaaria, ja kun 40 miljoonaa mottia vuodessa kasvaa turvetta, niin pitäisi nyt matematiikalla tuokin selvittää, että se kasvaa paremmin kuin keskiverto metsämaa, mutta sitäkään ei tahdota ymmärtää. Sitä minä suuresti ihmettelen.

Ilmastopolitiikka perustuu tunteisiin, ei järkeen. Kaikki me tiedämme, että turpeen ja hakkeen seospoltto on tälle maalle kultaakin kalliimpaa. Se tuottaa edullisen kaukolämmön koteihin ja kouluihin ja sairaaloihin, ja sitten se tuottaa 1 800 megaa, jopa lähelle 2 000 megaa sähköä silloin kun sitä todella tarvitaan eli pakkasen aikaan. Katsoin eilisiltana vähän myöhemmällä sähköpörssistä, Nord Poolin pörssistä, paljonko sähkö maksaa. Sillä hetkellä se oli yli 200 euroa megawatilta. Ja tämä lähes 2 000 megaa kun pakkasella poistuu nyt eräiden ihmisten suuren intohimon takia, mistä te meinaatte sen sähköön ottaa? Minä veikkaan, että te olette sitten huutamassa tässä salissa kurkku suorana, että pitää saada asumistukia lisää. Nyt sitä maksetaan jo lähes kolme miljardia. Montako miljardia vielä pitää velkaantua ja lisää maksaa siitä, että on tehty vääriä päätöksiä. Toivoisin, että se sivistys menisi myös niin syvälle, että se tulisi järkevinä tekoina ulos eikä vain päättöminä väitteinä.

Venäjän puusta: Tänä päivänä luin lehdestä, että Venäjä on ilmoittanut, että Saimaan kanavalla puun kuljetukset loppuvat. Mistä te meinaatte sitten sitä haketta tai energiapuuta tuoda? Onhan se käsittämätöntä, että me elämme tilanteessa, jossa ajamme oman energiahuoltomme polvilleen ja sitten olemme vaikeuksissa, joista emme selviä. Kyllä tämä on jotain niin käsittämätöntä, täydellistä poliittista itsemurhaa sen suhteen, että menemme omilla teoillamme polvilleen ja sitten olemme tilanteessa, jossa emme voi itseämme auttaa. Ei se ole politiikkaa, se on jotain ihan muuta. Jos joku kuvittelee, että venäläisillä on ymmärrystä meille antamalla alennuksia hinnoista, ei varmasti ole. Venäjä on vanhaa kauppakan-saa, ja se osaa energialle ja muillekin tuotteilleen oikean hinnan laittaa. Toivoisin, että tässäkin asiassa heräisitte tähän arkeen ja todellisuuteen. Unimaailmassa eläminen ei enää auta nykyaikana.

Huoltovarmuus pitää meidän itse hoitaa, meillä on voimassa oleva laki. Mutta nyt sitä näköjään halutaan tuhota niin, että turvetuottajien kalustot halutaan tuhota. Millä te sitten meinaatte ne turpeet nostaa, jos kalusto tuhotaan? Ja sitten kaikista hauskin kommentti, kun olen lukenut netissä erilaisia kommentteja, oli, että kun kaikki nämä kalustot on tuhotu, niin turveongelma on sitten hoidettu. Millä me sitten nostamme ne kasvaturpeet, erikoisturpeet, kuiviketurpeet, kaiken sen turpeen, mitä Suomesta viedään pois ja millä tehdään Suomelle kovaa valuuttaa, kun sitä myydään kasvualustoiksi Eurooppaan? [Petri Huru: Hyvä kysymys!] Ja sitä paitsi Neova Oy on tänä päivänä kehittänyt tutkimuksissa uusia tuotteita, joiden ominaisuuksia... Tai ne asiat eivät ole vielä julkisia, mutta siellä on erittäin lupaavia avauksia tehty maailman mittaluokan keksinnöiksi. Tämähkö te haluatte lopet-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

taa, meidän vientitulot, maa, joka 10 miljardia velkaantuu ensi vuonna? Kyllä tämä höpinäpolitiikka pitäisi nyt tässä maassa vihdoinkin ja viimein lopettaa. Meillä ei kerta kaikkiaan ole siihen varaa.

Hallitusohjelmassa lukee aivan selvällä suomen kielellä, tarkastin sen vielä äsken tänne lähtiessäni, että arvopuuta ei polteta. Joka ainoa motti, minkä me ensi talvena poltamme tukkia ja kuitupuuta, tuottaa meille lähes 200 euron vahingon per jokainen motti, minkä me poltamme energiana. Se ei tunnu teitä ketään vaivaavan, arvoisat vihreät, ei ketään. Kyllä te sen toteatte, mutta näköjään teillä on jossakin piilopaikassa rahaa, jolla te nämä vahingot korvaatte. Me kun neuvottelimme hallitusohjelmasta — olin siinä ryhmässä — siellä kaikki olivat yhtä mieltä, että näin tehdään. Mitä nyt on tapahtunut? Sillä totuudella ei ole enää mitään arvoa.

Ainespuuta palaa miljoonia motteja ja hyvää rakennushirttä ja hyvää kuitupuuta. Ollaanko sitten hiljaa, kun sellutehtaita pannaan kiinni? Päästöistä kun puhutaan, niin kun otetaan kolme isoa energiaraaka-ainetta, kivihiili, puu ja turve, yhden megawatin tuottaaksemme äsken mainituilla raaka-aineilla syntyvä päästö yhtä energiayksikköä kohti on suurin piirtein sama 10 prosentin tarkkuudella. Eikö tässä pitänyt mitata ilmastopäästöjä eikä tuulia taivaalta jutella ihmisille? Kerrotaan ihmisille totuus siitä, miten asiat ovat. Jos me kansanedustajat haluamme hankkia arvonantoa äänestäjien silmissä, olisikohan hyvä meidänkin aloittaa kertomalla totuus? [Puhemies koputtaa] Sillä yleensä on kaikkein parhaimmat lopputulokset tässä maailmassa saavutettu.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Ledamot Strand.

19.42 **Joakim Strand r:** Tack, ärade talman! Här behandlas två initiativ som går strikt mot varandra, dels ett initiativ om förbud mot energiutvinning av torv och dels ett initiativ om att klassificera torven som förnybar naturresurs.

Elikkä tässä keskustellaan kahdesta täysin vastakkaisesta asiasta.

Om man tänker på självförsörjningsgraden i Finland — puhutaan huoltovarmuudesta — finns det två saker som är i nyckelställning. Det är energi och det är mat, livsmedel, och till båda de här relaterar torven. Här pratas om energiutvinning, men ganska lite om andra funktioner för torven. Till exempel inom växthusnäringen är den viktigt som underlag när vi pratar om världens bästa gurkor och tomater.

Turpeella on tietenkin monta eri funktiota, kuten tässä on hyvin puhuttu.

Det att nu till exempel priset på utsläppsrätter och andra faktorer har bidragit till att torven inom energin körs ner, till och med snabbare än man har kunnat beräkna, för ju tankarna till att folk som motsätter sig torven borde vara nöjda. Men ändå har man en känsla av att man på något sätt vill diskreditera de här företagarna.

Sitä ihmettelin tuossa aikaisemminkin itse, että koska tämä kuitenkin päästökauppahintojen ja muiden asioiden seurauksena nyt vähenee jopa nopeammin kuin ollaan kuviteltu, niin eikö silloin ikään kuin pitäisi olla tyytyväinen. Silti ei ole arvostusta näitä yrittäjiä kohtaan. Mielestäni, niin kuin edustaja Koskela puhui, ehkä fokus pitäisi olla mieluummin ul-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

koa tuotaviin fossiilisiin polttoaineisiin ja uusien ratkaisujen löytämiseen. Itse toivoisin, että näin pieni maa keskittyisi siihen, miten globaalisti pystytään teknologian kautta ja systeemitasolla ilmastonmuutosta torjumaan ja sitä kautta tuomaan uusia vientituloja Suomeen, ja mielenkiintoisia asioita.

Så jag skulle själv hoppas att vi i något skede kan föra den här diskussionen på en djupare och seriösare nivå vad beträffar nya energilösningar som faktiskt globalt kan påverka klimatförändringen i stället för att väldigt aktivt skapa missämja och tala för sådana lösningar som försämrar vår självförsörjning. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Ja edustaja Elo, olkaa hyvä.

**19.44 Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Käsitlemme täällä tänään kansalaisaloitteita turpeesta. Kansalaisaloite turpeen energiakäytön lopettamiseksi on perusteellisesti valmisteltu ja antaa mahdollisuuden käydä asiasta perusteellinen keskustelu täällä eduskunnassa, ja samalla on tosiaan vastakkainen kansalaisaloite, jossa esitetään turpeen luokittelemista uusiutuvaksi luonnonvaraksi. Vastakkaisten aloitteiden käsittely yhtä aikaa osoittaa, että turve herättää keskustelua myös kansalaisten keskuudessa.

On mielestäni selvää, että turve ei kuulu hiilineutraaliutta tavoittelevan ja ilmastovastuuta kantavan Suomen energiapalettiin. Turpeen käytöstä on luovuttava mahdollisimman nopeasti. Hallitusohjelman mukaan turpeen energiakäyttö vähintään puolitetaan vuoteen 2030 mennessä. Kuten täällä salissa on jo todettu, tämä tavoite tullaan saavuttamaan etujajassa, mahdollisesti jo ensi vuonna. [Hannu Hoskonen: On saavutettu jo!] — Hienoa, jos on saavutettu jo. — Energiamarkkinoiden kehitys näyttää siis suuntaa. Selkeintä kuitenkin olisi asettaa turpeesta luopumiselle takaraja samaan tapaan kuin kivihielestä luopumiselle on tehty. Se olisi kohtuullista myös turvetuottajille sen sijaan, että annetaan katteettomia lupauksia alan tulevaisuudesta. Vihreiden kanta on, että turpeen energiakäyttö tulisi kieltää 2020-luvun aikana.

Arvoisa puhemies! Ilmastokriisin torjunnassa keskeisintä on päästä nopeasti irti fossiilisista polttoaineista. Turve luetaan Suomessa fossiiliseksi polttoaineeksi, samoin kuin maailmalla laajalti muutenkin, ja sille on hyvät perusteet. Turvesuon uudistuminen kestää 6 000—8 000 vuotta. Uudistuva pintaturve on energiakäyttökelpoista vasta muutaman tuhannen vuoden päästä. Kansainvälisessä kasvihuonekaasujen laskennassa turpeen päästöt luokitellaan fossiilisten polttoaineiden kanssa samaan luokkaan, siten kansallisella luokittelulla ei edes ole merkitystä. Turpeen luokittelu uusiutuvaksi ei vähentäisi sen aiheuttamia päästöjä. Turpeen päästöt ovat energiayksikköä kohden kivihieksen luokkaa ja jopa isommat. On selvää, että turpeen hinta tulee EU-päästökaupan myötä nousemaan tulevina vuosina, mikä tekee sen energiakäytöstä kannattamatonta. Ja jotta turvesuo uudistuu lainkaan, käytöstä poistettu turvemaa täytyy ennallistaa suoksi. Näin ei useinkaan tehdä, vaan turvetuotannosta poistuva alue palautuu maanomistajalle, joka päättää itse, mitä sillä tekee. Valtaosa vanhoista turvesoista on muutettu metsiksi tai pelloiksi. [Hannu Hoskonen: Se on hyvä!]

Arvoisa puhemies! Turvetuotannolla on haitallisia vaikutuksia myös luonnon monimuotoisuudelle ja vesistöille. Suomen suopinta-ala on vähentynyt miljoonalla hehtaarilla toisen maailmansodan jälkeen. Suomen suoluontotyypeistä yli puolet on uhanalaisia. Myös turvetuotannon vesistöhaitat ovat mittavat. Kun turvetuotantoalue ojitetään ja sieltä pääsee

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

valumaan päästöjä vesistöihin, seurauksena on liettymistä, elinympäristöjen muutoksia ja samentumista. Aivan liian moni vesistö ja mökkijärvi on pilaantunut turvetuotannon takia.

Arvoisa puhemies! On vastuutonta alan toimijoita kohtaan väittää, että turvetuotannolla olisi tulevaisuutta maailmassa, jossa keskeinen tehtävämme on ilmastopäästöjen rajaaminen kestäväälle tasolle. Sen sijaan yhteiskunnan on tuettava turvetuottajia siirtymässä kohti uusia työnäkymiä, kun turvetuotantoa ajetaan alas. Kehysriihessä onkin päätetty turvealan tukipaketti, joka sisältää tukea tähän siirtymään. Myös energiantuotantoa on määrätietoisesti ohjattava irti turpeesta. Energiaverotuksella tulee ohjata ja jouduttaa polttoon perustumattomien energiatehokkaiden ratkaisujen käyttöönottoa lämmöntuotannossa korvaamaan kivihiiltä ja turvetta. Näitä ovat esimerkiksi teolliset lämpöpumput, hukkalämpö ja nopeasti kehittyvä syvälämpö.

Nykyisen energiaverojärjestelmän haaste on, että puupohjainen biomassa on veroton ja edullisin energialähde turvetta käyttäville laitoksille. Valitettavasti puun ilmastokestäviä sivu- ja jätejakeita ja hakkuutähteitä ei riitä kivihiilen ja turpeen korvaamiseen. Puumassojen käyttöä on ohjattava siten, ettei ainespuuta polteta energiaksi. Ainespuuvero olisi tähän ratkaisu.

Arvoisa puhemies! Kestävän energiantuotannon ja -käytön ytimessä ovat paitsi uusiutuvien energialähteiden osuuden lisääminen myös energiatehokkuuden parantaminen ja energian tuhlaamisen vähentäminen. Turvetuotannon jatkamiselle ei ole perusteita. Puheet siitä, että energiaturpeen käyttö voisi jatkaa ilmastokriisin edetessä ja päästöoikeuksien hinnan noustessa, ovat vastuuttomia. Siksi kaikki energia on nyt laitettava energiaturpeen hallittuun alasajoon ja alan toimijoiden tukemiseen siirtymässä uusiin tehtäviin.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Sankelo, olkaa hyvä.

**19.49 Janne Sankelo kok:** Arvoisa puhemies! Tosiaan meillä on yhtä aikaa käsittelyssä kaksi erilaista kansalaisaloitetta, joita tässä puheenvuorossa myös käyn läpi, eli turvetta esitetään uusiutuvaksi ja sitten toisaalta turpeen energiakäyttöä lopetettavaksi.

Tähän alkuun totean sen, että kun me puhumme turpeen käytöstä, niin me puhumme kyllä samalla kyvystä ymmärtää maaseutua, maaseudun elinkeinoja ja niitä elämän lainalaisuuksia, mitä siellä on. Poliittisen päättäjän puheita punnitaan suomalaisella maaseudulla aika paljon siitä lähtökohdasta, ymmärtääkö tämä poliitikko yhtään mitään, mitä tapahtuu maakunnissa, mitä tapahtuu pienissä maaseutupitäjissä.

No, sitten tästä energiaturpeasiasta. Jos katsotaan realistisesti tilannetta tässä lokakuussa 2021, niin energiaturpeen käyttöhan on ollut jyrkässä alamäessä. Tulevina vuosina energiayhtiöt ovat avainasemassa. Ja jos tätä tarkastelee ja rohkenee ennustaa, niin trendi on laskeva, uutta tekniikkaa otetaan käyttöön, ja näin tämä tulee menemään. Mutta samaan aikaan muistutan siitä, kuka tämän lystin maksaa. Kaukolämmön hinta nousee, maakuntakeskuksissa kerrostaloasukas, vähätuloinen kansalainenhan maksaa tätä vihreää siirtymää nyt ihan sieltä omasta lompakostaan, omalta pankkitililtään. Ei tämä sen monimutkaisempaa ole. Eli samalla, kun tässä keskustelemme turpeesta, me keskustelemme siitä, kuinka paljon me siirrämme lisämaksua kansalaisille.

Energiaturpeen tulevaisuus on varmaan sen kaltainen, että trendi on laskeva, mutta tulevat huoltovarmuuskysymykset, tulevat jotkut paikalliset kysymykset on kyllä huomioitava. Sen lisäksi turpeella on muuta käyttöä kuivikkeena, kasvuturpeena, aktiivihiilenä. Minä näen kyllä turpeen raaka-aineena, sellaisena, että siinä on merkittävää potentiaalia

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

Suomen tulevaisuuden kannalta. Sen takia pidinkin hieman outona sitä, että ministeri Mikkonen on tässä lähimenneisyydessä käynyt Ruotsissa julistamassa, että turve kaiken käytön osalta julistetaan pannaan. Se ei ollut minusta vastuullista ministerin puhetta.

Joka tapauksessa, jos puhutaan vielä tästä kokonaisuudesta, tuotantoalat turpeen osaltahan ovat puolittuneet kymmenessä vuodessa. Tällä hetkellä suurin piirtein ehkä 25 000—30 000 hehtaaria taitaa olla se ajankohtainen tilanne. Puolet on mennyt kymmenessä vuodessa, ja näyttää siltä, että vähenemä on edelleen alaspäin.

Tässä yhteydessä voisi tietysti muistuttaa myös siitä, että jos katsotaan globaalia tilannetta, kasvihuonepäästöjä globaalisti, niin juuri keskustelin muutaman energiateollisuuden henkilön kanssa, joilla oli työkokemusta Intiasta. He kertoivat, että seuraavan 30 vuoden aikana Intia on lisäämässä kivihiilen käyttöä 80 prosenttia. [Petri Huru: Oho!] Jotenkin siinä mittakaavassa, kun me käymme tätä turvekeskustelua Suomessa, kyllä tuntee ihminen itsensä pieneksi näiden kokonaisuuksien joukossa. Totta kai Suomen täytyy tehdä oma osuutensa, ja näen myös teollisuudelle merkittäviä mahdollisuuksia teknologian kehittämisessä ja ympäristöystävällisten ratkaisujen löytämisessä, mutta tämä on kyllä nyt pakko myös tässä kohdassa muistuttaa, että se Suomen rooli ei nyt maailmaa pelasta.

Lopuksi, arvoisa puhemies, vielä sitten näistä tukiratkaisuista. Tämä JTF — sehän on todettu, että se ei toimi tähän turveyrittäjien kriisiin. Kansallisen tuen osalta on ollut erilaisia vaikeuksia. Kyllä tässä on hallituksella laiskanläksyn paikka, että millä tavalla tätä tilannetta hoidetaan niin, että nämä turvealan yrittäjät jollakin tavalla selviävät tästä tilanteesta. Olen talousvaliokunnan jäsenenä, ja me siellä sitten ryhdytään tätä asiaa käymään läpi. Analyysi on sen kaltainen, että kyllä me turvetta tarvitaan Suomessa myös tulevaisuudessa.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

**19.55 Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! Turve on ollut merkittävä osa Suomen elinkeinojen historiaa samalla tavalla kuin esimerkiksi öljy ja kivihiili ovat olleet globaalissa historiassa oleellisessa osassa teollisen tuotantotavan nousussa. Kuitenkin meillä tänä päivänä on valtavasti tietoa myös turpeen huonoista puolista, ja kun nämä tiedot ynnätään, on selvää, että turpeen energiakäyttö jää negatiivisen puolelle. Meidän täytyy politiikassa ymmärtää ja myöntää, että aika muuttuu ja tulee uusia tavoitteita ja uusia kriisejä ratkaistavaksi.

Tätä lukua ei voi alleviivata liikaa: turve vastaa Suomen energiankäytöstä noin viidestä prosentista, ja se tuottaa yli kymmenen prosenttia kaikista Suomen päästöistä — yli kymmenenneksen. Käytön kannalta se ei ole meille kriittinen, mutta päästöjen vähentämisen kannalta me emme voi tätä ohittaa. Kyseessä on ympäristölle haitallinen energianlähde, ja tässä ajassa meidän täytyy kääntää katseemme pois saastuttavista fossiilisista energianlähteistä kohti puhdasta ja uusiutuvaa energiaa.

Toinen kansalaisaloite ehdottaa, että turve olisi uusiutuvaa energiaa, mutta sitähan se ei ole, sillä sen uusiutuminen on niin hidasta, että se on täysin epärelevanttia ihmisiä ja ihmisyyhteisöjen kehityksen näkökulmasta. Nykyään käytettävä turve on keskimäärin 3 000 vuoden ikäistä. Ei ole mitenkään mahdollista tai järkevää nimittää uusiutuvaksi materiaalia, jonka uusiutuminen kestää tuhansia vuosia. Ilmaston kannalta meidän jäljellä oleva aikamme pitää vahingot edes jokseenkin kontrollissa mitataan vuosissa tai kymmenissä vuosissa, ei todellakaan sadoissa tai tuhansissa vuosissa.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

Arvoisa puhemies! Turve on myös luonnon monimuotoisuuden kannalta haastava raaka-aine. Se, miten olemme Suomessa kohdelleet soitamme, on yksi surullisimpia asioita maamme ihmisen ja luonnon yhteiselon historiassa. Luonnonvaraisten soiden väheneminen on johtanut monien elinympäristöjen kriittiseen vähenemiseen. Turvetuotanto, joka on yksi osa tätä soiden tuhoutumista, tuhoaa suoekosysteemin ja hävittää sen alkuperäisen luonnon. Suomen suoluontotyypeistä yli puolet on uhanalaisia, ja yhdenkään suoluontotyypin kehityssuunnan Suomessa ei ole arvioitu olevan myönteinen. Turpeen nosto, soiden ojitukset ja maan muokkaus ovat johtaneet todella merkittäviin vesistöpäästöihin, rehevöitymiseen ja raskasmetallien lisääntymiseen ravintoketjussa. Tämä ei vastaa nykypäivän huoleen luontokadon pysäyttämisestä ilmastomuutoksen torjunnan lisäksi. Tähän sisältyy toki myös mahdollisuus: kun vähennämme turpeen käyttöä ja suljemme turvesoita ja suo-ojia, saamme myös puhtaampaa elinympäristöä ja puhtaampaa luontoa.

Arvoisa puhemies! Turvekeskustelussa ja turpeen puolustamisessa nousee vahvasti esille tässäkin salissa muutama väite: että turpeen vaihtoehdot ovat vielä huonompia ja että turpeen käytön väheneminen on haitallista alan elinkeinolle ja muutos on liian nopeaa.

Tässä kohtaa haluan osoittaa sympatiani murroksen keskellä eläville työntekijöille ja yrityksille. Ei sitä pääse karkuun, että turpeesta luopuminen lopettaa myös yhden elinkeinon. Tätä luopumista tukemaan meidän täytyy ja on täytynyt tässä luoda tukea muutokseen. Läpi modernin historian kuitenkin uusia elinkeinoja on syntynyt ja vanhoja taas lakanut. Se, mitä meidän on hyvä tehdä ja mitä meidän valtiona ja yhteiskuntana täytyy tehdä, on tukea uusien, kestävien elinkeinojen nousua ja loiventaa laskua ja pehmentää pudotusta niissä kohdin, joissa ala kutistuu tai jopa kuolee. Hallitus on jo osoittanut tukea tähän. Tämä on osa reilua muutosta. Ketään ei pidä jättää yksin. Tuetaan muutosta, ei turvetta.

Tämän muutoksen nopeus on kieltämättä kova, mutta samalla se toimii meille esimerkkinä siitä, miten ekokriisi haastaa meitä, talouttamme ja sen rakenteita. Jos ilmastomuutoksen torjuntaan olisi lähdetty ennakoivammin, näitäkään muutoksia ei tarvitsisi tehdä näin kovalla vauhdilla. Tämän tarinan opetus onkin mielestäni se, että vauhti ei tästä ainaakaan hidastu. Mitä pidempään vitkutellaan, sitä nopeampia, vaikeampia ja kalliimpia nämä muutokset ovat.

Arvoisa puhemies! Turpeen korvaamattomuus on myytti, jonka torjuminen on tärkeää kestävän yhteiskunnan kannalta. Lämmityspolttoaineena sen korvaajaksi on jo useita kestävämpiä vaihtoehtoja: polttoon perustumattomat teknologiat — maalämpö, tuuli ja aurinko —, ja nämä kehittyvät kovaa vauhtia. [Juha Mäenpää: Lämpääkö Helsinki niillä?] Ylimenokautena turvetta ekologisempaa vaihtoehtona on muun muassa puun käyttö, mutta toki senkin käytöstä pitäisi pikkuhiljaa luopua [Juha Mäenpää: Tuottaa enemmän päästöjä!] ja käyttää puu muihin tarpeisiin. Avainasemassa onkin, miten tuetaan näitä kaikkia vaihtoehtoja.

Arvoisa puhemies! Turpeen osalta on tosiaan käynnissä murros. Tuo murros vie meitä kuitenkin ehdottomasti oikeaan suuntaan, kohti vihreää ja kestävää tulevaisuutta. Muutoksen keskellä meidän täytyy osoittaa myötätuntoa turveyrittäjille ja heidän perheilleen. Muutos on kova paikka, ja apua tarvitaan, mutta järkevää ja oikein ei missään nimessä voi olla nykyisen turpeentuotannon jatkaminen ajassa, jossa taistelemme päästöjen vähentämiseksi ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Meidän täytyy olla vastuullisia.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

**20.01 Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Olin eilen Aalto-yliopiston ja Helsingin Sanomien meille kansanedustajillekin tarjoamalla Taloudenpuolustuskurssilla ja kuuntelin siellä puoluejohtajien debattia ilmastosta ja taloudesta. Muun muassa kokoomuksen ja keskustan puheenjohtajat puhuivat erittäin hyvin ja tilannetajuisesti siitä, miten Suomen kansallinen etu, myös Suomen elinkeinoelämän etu ja työllisyyden etu, on kunnianhimoiset ilmastotoimet. Toivon tai toivoisin, että myös näiden puolueiden kansanedustajat olisivat laajemmin olleet kuuntelemassa puoluejohtajiensa puheita. Toivon myös, että kokoomuksen edustajat perehtyvät oman puolueensa ohjelmaan, jossa esitetään, että turpeen energiakäyttö loppuu vuoteen 2035 mennessä.

Ei ole yrittäjien eikä turpeella kaukolämpönsä tuottavien kuntien kunnioittamista antaa valheellisia lupauksia, luoda mielikuvaa, että turpeenpoltto voi jatkua ikuisesti. Se, että tällaisia mielikuvia on luotu — mielestäni vastuuttomasti — on syy siihen, että monet yrittäjät ovat tehneet investointeja, jotka tänä päivänä ovat osoittautuneet virheinvestoinneiksi. Aivan kuten edustaja Pitko totesi, nyt muutos on nopeampi ja kalliimpi kuin mitä sen olisi tarvinnut olla, jos tosiasiat olisi tunnustettu jo aikaisemmin ja ymmärretty se, että turpeen energiakäytöstä pitää luopua mutta se on tietysti parempi tehdä suunnitelmallisesti ja hallitusti kuin äkkiräjäyksellä.

Joskus ehkä jo 15 vuotta sitten luin useiden kansainvälisten suuryritysten johtajien kirjeen poliittisille päättäjille. Tämän kirjeen ydinviesti oli se, että poliitikot, asettakaa tarpeeksi kunnianhimoiset pitkän aikavälin ilmastotavoitteet, jotta me yritykset tiedämme tehdä oikeita investointeja, jotta me emme tekisi virheinvestointeja kuvitellen, että fossiilisten polttoaineiden polttoa voidaan jatkaa pitempään kuin oikeasti voidaan jatkaa. Tämä on mielestäni oikeaa, viisasta bisnesajattelua.

Myös turvealan kannalta parasta olisi se, että asetettaisiin selkeä takaraja, aivan kuten kivihillelle on asetettu. Eri asia on sitten se, mikä se takaraja olisi. En itsekään enää usko siihen, että 2025 on realistinen takaraja, mutta pidän hyvänä sitä ajatusta, että tämä takaraja asetetaan, jotta kaikille on selvää, että turpeen energiakäyttö tulee loppumaan.

Kuten monet kollegat tässä ovat jo todenneet, niin ihmisiä ei saa kuitenkaan jättää oman onnensa nojaan. Hallitushan on myöntänyt 70 miljoonaa euroa siirtymään, ei turpeenpolttoon vaan siirtymään. Näitä tukia tarvitaan myöskin vaihtoehtojen kehittämiseen turpeen muille nykyisille käytöille, kuten vaikkapa eläinsuojien kuivikkeille. Uskon, että jos kykenisimme asettamaan takarajan, kuten kivihillelle on asetettu, se myös yrityspuolella vauhdittaisi näiden vaihtoehtojen kehittämistä, ja yleensä kun vaihtoehtoja kehitetään, niin niiden yksikköhinnat sitten myöskin halpenevat.

Arvoisa puhemies! Kysymys on myös suomalaisesta suoluonnosta, suomalaisista vesistöistä. Suomi on tehnyt soiden ojitamisen maailmanennätyksen. Puolet suomalaisista soista on ojitettu, ja yli puolet suomalaisista suoluontotyypeistä on uhanalaisia. Me kaikki tiedämme, että tämä on myös vahingoittanut suomalaisia vesistöjä todella voimakkaasti.

Arvoisa puhemies! Vielä toteaisin sen, että mielipidetiedusteluissa enemmistö suomalaisista kannattaa turpeenpolton lopettamista. Eniten turpeenpolton lopettamisen vastustajia on perussuomalaisten ja keskustan kannattajissa, mutta myös näiden puolueiden kannattajissa on enemmän niitä ihmisiä, jotka haluavat turpeenpolton lopettamista, kuin niitä, jotka sitä vastustavat.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Lundén, olkaa hyvä.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

20.07 **Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Suomessa on takavuosina verotuksella haluttu aina edistää turpeen käyttöä suhteessa fossiilisiin tuontipolttoaineisiin. Turpeen alennettua verotaso on perusteltu muun muassa huoltovarmuustavoitteilla, ja tavoitteen saavuttamisen keinona on ollut turpeen kilpailukyvyn säilyttäminen muihin lämmityspolttoaineisiin, kuten kivihiileen, nähden.

Kuten tunnettua, nyt istuva hallitus on valitettavasti toimimassa täysin toisin, kun se viime vuonna nosti turpeenkäytön kustannuksia korottamalla sen energiaveroa 2,7 eurolla megawattitunnilta. Tämä on kiihdyttänyt turpeen alasajoa. Aikaisempina vuosina turvetta ja turvetuottajia on käsitelty toisin juuri turpeen hyötyjen vuoksi maa- ja puutarhataloudessa.

Arvoisa herra puhemies! Tulee myös muistaa, että turvetta käyttävät lukuisat lämpövoimalaitokset ja lämpökattilat. Suomen nykyiset voimalaitoskattilat eivät yleensä pysty teknisten ja huoltovarmuussyiden vuoksi käyttämään pelkkiä puupolttoaineita, mutta turve soveltuu seospolttoaineeksi puun kanssa mahdollistaen uusiutuvan energian lisäämisen estäessään kattilan korroosiota. Siksi on äärettömän edesvastuutonta toimintaa, jos energiaturpeen käyttö lopetettaisiin maassamme.

Samaten kotimaisten polttoaineiden lisäetuna nähtiin paikallinen työllisyys ja aluelous. Kaukolämpö miellettiin päättäjien taholla edistyksellisen kunnan elinvoimatekijäksi. Myös paikallisen ilmanlaadun parantaminen nähtiin tärkeänä lisäetuna, kun haluttiin vähentää öljyllä lämmitettävistä rakennuksista peräisin olevia happamoittavia rikkipäästöjä. Lämmön ja sähkön yhteistuotanto on tehokasta polttoaineen käyttöä. Kaukolämpötoimialalla on huomattava ansio maan taajamien ilmanlaadun parantamisessa. Tämäkin ilmastotyö siis vaarantuu, jos energiaturpeen käyttö kielletään.

Arvoisa puhemies! Niin ikään asiaa tulee tarkastella ennen kaikkea maamme huoltovarmuuden kannalta. Suomen huoltovarmuuden kannalta keskeistä on energijärjestelmän toimivuus ja riittävä kotimaisuusaste. Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista määrittelee kansallisen huoltovarmuustyön lähtökohdat, periaatteet ja kansalliset tavoitteet, jotta huoltovarmuuden toteuttaminen varmistetaan jatkuvasti. Päätös määrää turpeelle ja tuontipolttoaineille varmuusvarastot. Turvetta tulee olla maassa varastoituna noin puolen vuoden käyttöä vastaava määrä turvetuotantokauden alkaessa. Jatkossa siis tämäkin tavoite vaarantuu, jos energiaturpeen käyttö lopetetaan maassamme.

Arvoisa puhemies! Vaikka turve ja turvealan toimijat ovat julkisuudessa ja tiettyjen ryhmien puolesta täälläkin tuomittu lähes ”rikollisina”, niin me perussuomalaiset tulemme heitä aina puolustamaan, sillä turveala on yhä elinkeino ja pitää pysyäkin elinkeinona maassamme.

Muutama sana vielä mielestäni myös korvaamattomasta kasvuturpeesta. Eräs edustaja kysyi täällä tänään ministeriltä, että miten voimme korvata kasvuturpeen. Itselläni ei ole kokemusta ministerin pestistä, mutta tähän osaan kyllä vastata, että emme kyllä mitenkään. Kasvihuoneyritysten toimialajärjestönä Kauppapuutarhaliitto ry on arvioinut kasvuturpeen merkitystä kasvihuonetuotannolle. Luvut, mitkä nyt teille kerron, perustuvat Luonnonvarakeskuksen tuotantotilastoihin sekä Kauppapuutarhaliiton laskelmaan kasvihuonetuotannon arvosta. Tieto kasvuturpeen osuudesta tomaatin, kurkun ja paprikan viljelyssä, noin 40 prosenttia, perustuu kasvualustatoimittajilta saatuihin tietoihin. Muilla vihanneksilla ja kaikilla kukilla kasvuturve on ainoa kasvualusta, joskin joillakin kasveilla joissakin yrityksissä hiukan rahkasammaleella täydennettynä. Luvussa on mukana koko kaupallinen kasvihuoneviljely, jota harjoittaa noin 900 vihannes- ja kukkaviljelijää. Näi-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

den kokonaisala on noin 345 kasvihuonehehtaaria. Yritysten työllistävä vaikutus on noin 5 500 henkilötyövuotta, ja tuotannon kokonaisarvo verottomin viljelyhinnoin on noin 354 miljoonaa euroa. Kasvihuoneviljelyn arvo: edelleen 354 miljoonaa euroa, josta 252 miljoonaa euroa pohjautuu kasvuturpeen käyttöön. Kasvihuoneviljelyn laajuus: 345 hehtaaria, josta 260 hehtaaria pohjautuu kasvuturpeen käyttöön.

Arvoisa herra puhemies! Millaiset luvut mahtaisivat olla tulevaisuudessa, jos kasvuturvetta kiristetään tai ajetaan alas? Se on minun mielestäni vakavan pohdinnan paikka jokaisella meillä. Sanon vielä tähän loppuun: Muistakaa, että tällä hetkellä kaikki meidän metsiemme taimet kasvatetaan kasvuturpeessa ja että ne ovat kasvihuoneissa, noin 160 miljoonaa per vuosi. Miten käy hiilinielujen silloin, jos kasvuturve lopetetaan? — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Ja edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

**20.11 Sebastian Tynkkynen ps:** Arvoisa herra puhemies! Kotimaisella kieltopolitiikalla ei ratkaista koko maailmaa koskevia ilmastohaasteita. Kiellot ovat sen sijaan lähinnä keinoja kehuskella muulle maailmalle ja itselle, kuinka Suomi paperilla katsottuna käyttäytyy mallioppilaan tavoin. Kympin käytösnumeron pakonomainen tavoittelu päästötodistukseen vie kuitenkin liian suuren osan huomiostamme. Samaan aikaan todistuksen muut arv sanat laskevat kuin lehmän häntä. Arvosteluasteikolla vajoavat alas muun muassa maatalous, huoltovarmuus ja työllisyys.

Vielä vähemmän kympin käytösnumeron tulisi lohduttaa meitä, jos numero ei vastaa todellisuutta ja nurkan takana toimimmekin aivan toisin. Ilmasto välittää vain siitä, mitä tapahtuu käytännössä. Ilmastostipendiä ei tulisi saada, jos ensin kiellämme turpeen käyttämisen ja sen jälkeen käynnistämme ulkomailta suuntautuvan rekkarallin paikkaamaan siitä seuraavaa vajetta.

Kansalaisaloitteessa turpeen energiakäytön lopettamiseksi verrataan turvetta kivihiiileen, jonka energiakäyttö on Suomessa loppumassa vuonna 29. Jos Helsingissä vielä silloin saa ajaa rekalla, on arvioitu, että kivihiielen korvaaminen pelleteillä tarkoittaa rekkarallin kiihtymistä pääkaupungin kaduilla jopa sadoilla rekoilla jokaisena talvipäivänä. Jos venäläinen kivihiieli korvataan jollain muulla tuontipolttoaineella ja sitä aletaan karräämään tuhansien kilometrien päästä, jäävät hiilikiellon ilmastohyödytkin suutariksi.

Arvoisa herra puhemies! Turve eroaa kuitenkin kivihiilestä hyvin oleelliselta osalta. Turve on kotimainen polttoaine, joka työllistää ja tukee omavaraisuuttamme sekä huoltovarmuuttamme. Turvealan pakotettu tukahduttaminen tarkoittaa käytännössä siis heikennyksiä kaikilla näillä osa-alueilla.

Kansalaisaloitteen perusteluissa ollaan huolissaan turpeen kilpailukyvyn paranemisesta tulevaisuudessa, kun fossiilisten polttoaineiden kysyntä kasvaa ja hinnat nousevat. Ratkaisuksi siis esitetään kotimaisen polttoaineen käytön kieltämistä, jotta tulevaisuudessa voisimme tuoda yhä kallistuvaa energiaa ulkomailta, jos sitä ylipäättään meille riittää Kiinan ja kumppaneiden jäljiltä.

Kalentereihin sidottujen ehdottomien kieltojen sijaan meidän tuleekin katsoa kokonaiskuvaa: miltä päästötodistuksemme näyttää kokonaisuutena, ja miltä ne näyttävät muiden osalta? Tämän tarkastelu on hyvinvointimme kannalta ehdotonta, mutta ehdotonta kokonaiskuvan tarkastelu olisi myös ilmaston kannalta. — Kiitos.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Ja edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

**20.14 Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Käsitlemme täällä kansalaisaloitetta, jossa turvetta halutaan muuttaa uusiutuvaksi energialähteeksi, ja tätä se myös on. Sen todistaa kyllä ihan biologiakin, että turve uusiutuu. [Satu Hassi: 3 000 vuodessa!] — Arvoisa puhemies ja edustaja Hassi, tiedätte varmasti, että Suomessa käytetään vuosittain turvetta huomattavan paljon vähemmän kuin mitä sitä uusiutuu. [Satu Hassin välihuuto]

Arvoisa puhemies! Joulukuussa 2000 eduskunnan suuri valiokunta uusi tiistaina perjantaisen äänestyksen, joka koski turpeen määrittelyä uusiutuvaksi energialähteeksi. Kuten edelliselläkin kerralla, äänet menivät tasan, mutta nyt arpa ratkaisi. Näin suuri valiokunta yhtyi hallituksen kantaan, jonka mukaan turvetta ei määritellä uusiutuvaksi. Turpeen määrittely liittyi Euroopan unionin direktiiviin, jolla haluttiin suosia uudistuviin energialähteisiin perustuvaa sähköntuotantoa.

Arvoisa puhemies! Tämä kansanvedätyshallituksen vihreä siirtymä on turpeen osalta pysäytettävä. Hallituksen talouspoliittisen politbyroon on luokiteltava ja arvioitava turve uudelleen uusiutumattomasta uusiutuvaksi luonnonvaraksi vuotuisen kasvun osalta. Suomessa turvetta kasvaa enemmän kuin sitä nostetaan. Myös veronkorotukset sen suhteen tulee perua.

Arvoisa puhemies! Nyt kädet ristiin ja pyydetään kylmää talvea, nimittäin turvetuotanto on kotimaista energiantuotantoa parhaimmillaan. Se työllistää maassamme jopa tuhansia ihmisiä. Erityisesti alueellisesti turve on tärkeä elinkeino. Turvetuotanto työllistää siellä, missä on suhteellisesti eniten turvemaita ja käyttökohteita. Bioenergia ry on muun muassa todennut, että Etelä-, Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien sekä Savo-Karjalan alueelle keskittyy yli puolet alan työllistävästä vaikutuksesta. Luulisi kiinnostavan myös syrjäseutujen osajista ainakin näennäisesti ajoittain huolissaan olevaa keskustapuoluetta.

Turpeessa ei ole kuitenkaan kysymys vain monien suomalaisten jokapäiväisestä leivästä, vaan se on suuressa määrin myös huoltovarmuuskysymys. Työ- ja elinkeinoministeriön alaisen Huoltovarmuuskeskuksen energiahuolto-osaston johtaja Pia Oesch on todennut, että huoltovarmuuden näkökulmasta turvetuotannon alasajo tapahtuu liian nopeasti ja hallitsemattomasti.

Arvoisa puhemies! Tätä pahentaa tällä hetkellä se, että valtionyhtiö on alkanut myymään turvetta polkuhinnoilla alle tuotantokustannusten, ja tämä edelleen pahentaa yksityisten turvetuottajien asemaa.

Turve on kotimaisista kiinteistä polttoaineista ainoa, jota voidaan varastoida merkittäviä määriä muutaman vuoden ajan. Huoltovarmuuskeskuksesta huomautetaan hyvin myös, että turpeen käyttö edistää eläinten hyvinvointia, ja osin sen vuoksi Suomessa antibiootien käyttö on pientä verrattuna muuhun maailmaan. Huoltovarmuuskeskuksen perustuotanto-osaston johtaja Jaakko Pekki on muistuttanut, että kasvu- ja kuiviketurvetta käytetään kotieläintaloudessa ja kasvihuonetuotannossa ja sen tuotannon loppumisella on vaikutuksensa elintarviketuotannon tuotantoedellytyksiin ja huoltovarmuuteen.

Elikkä turve on tällä hetkellä kannattavaa sillä tavalla, että sieltä nostetaan kuiviketurvetta, kasvuturvetta ja polttoturvetta. Jos aiotaan nostaa vain kuivike- ja kasvuturvetta, niin silloin te vihreät vasta käsittämättömän tempun teette, nimittäin siinä ei kasva metsä, mutta kun se polttoturvetta otetaan lähes sinne kivennäismaahan asti pois, niin silloin siellä metsä kasvaa siihen päälle niin, että heilahtaa.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

Arvoisa puhemies! Asioita on yleensä hyvä laittaa mittasuhteisiin. Professori Esa Vakilainen Lappeenrannan teknillisestä yliopistosta on todennut Suomen merkityksen maailman CO<sub>2</sub>-päästöjen lähteenä olevan erittäin pieni, noin 0,14 prosenttia eli runsaan promillen luokkaa. Jopa vasemmiston Anna Kontula on myöntänyt turpeen roolin osana ilmasto-keskustelua olevan globaalisesti melkoisen triviaali. Edellä sanotun valossa alan alasajon hyödyt maailman ilmastolle ovat parhaimmillaankin vähäpätöiset mutta taloudelliset haitat kansallisesti ja erityisesti alueellisesti merkittävät.

Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat! Turvetuotantoa puolustamalla tuetaan suomalaista tuotantoa ja yrittämistä. Isänmaamme ja sen kansalaisten etu on, ettei valtio nakkaa kapuloita kotimaisen ja paikallisen energiantuotannon rattaisiin.

Arvoisat vihreät edustajat, onko teidän mielestänne seuraavassa asiassa ristiriitaa: Samaa aikaan kun te haluatte lopettaa turpeen käytön, te tuette jopa taloudellisesti akkuteollisuuden syntymistä Suomeen. Arvoisat vihreät edustajat, kumpiko jättää Suomen luontoon pysyvämmät arvet? Miettikäähän. Täytyy todeta, että Linkolan arvio vihreästä liikkeestä pitää täysin paikkansa. — Kiitoksia.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitos. — Edustaja Kettunen poissa. — Edustaja Huru, olkaa hyvä.

**20.21 Petri Huru ps:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tänään on keskustelussa kaksi kansalaisaloitetta turpeeseen liittyen.

Energiakäytön kieltävä kansalaisaloite uhkaa vakavasti huoltovarmuuttamme, eikä se ole linjassa valtioneuvoston päätöksen kanssa huoltovarmuuden tavoitteista, joissa määritellään turpeelle ja tuontipolttoaineille varmuusvarastot. Tämän johdosta aloite ei ole kannatettava, ja tähän huoltovarmuuteen puuttui myös ministeri Lintilä tänään aiemmassa puheessaan.

Toisessa kansalaisaloitteessa esitetään turpeen luokittelua uusiutuvaksi luonnonvaraksi, ja haluankin kiittää tämän aloitteen tekijöitä. Vuonna 2002 Lipposen hallituksen aikana turpeen uusiutuvuus ratkaistiin arvalla, ja nyt tämä ratkaisu tulee korjata.

Arvoisa puhemies! Energia- ja ilmastopolitiikan pitäisi tukea työllisyyttä ja talouskasvua eikä haitata niitä. On huolehdittava siitä, että maassamme tehdään johdonmukaista kohtuuhintaiseen ja kotimaiseen energiaan tähtäävää energiapolitiikkaa. Sen tulee tukea työllisyyttä, talouskasvua, kilpailukykyä ja ostovoimaa sekä ennen kaikkea lisätä elinkeinoelämän kaipaamaa ennustettavuutta ja kustannuskilpailukykyä. Hallitus on nyt ilmastotoimien nimissä tekemässä Suomelle haitallista myrkyinvihreää politiikkaa kilpailijamaiden kilpailukyvyn eduksi.

Arvoisa puhemies! Kun turpeen verotusta korotettiin hallituksen toimesta, niin se yhdessä päästöoikeuksien nousseiden hintojen myötä ajoi turpeen tuotannon hallitsemattomaan alasajoon, ja tällä on monia kriittisiä vaikutuksia. Kotimaisen turpeen tilalle tuodun ulkomaisen hakkeen myötä rahavirrat ja työpaikat karkaavat ulkomaille. Lisäksi päästöt jopa lisääntyvät ja huoltovarmuus heikkenee, kun turvaudumme ulkomaiseen tuontienergiaan. Lähialueiden poliittinen tilanne huomioiden ei ole syytä heikentää energiatuotannon omavaraisuutta, vaan päinvastoin kasvattaa kotimaisen energiatuotannon osuutta.

Turve on viime vuosikymmeninä ollut olennainen osa Suomen energiahuoltoa, ja parhaimmillaan miljoonan suomalaisen kotia, koulua tai työpaikkaa on lämmitetty turpeella. Energiaturve on kotimainen polttoaine, joka on korvannut ennen kaikkea tuontihiiltä. Tur-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

peen merkitystä on lisännyt se, että turve mahdollistaa seospoltossa muiden, vaikeammin hyödynnettävien polttoaineiden, kuten metsähakkeen ja peltobiomassojen, käyttöä.

Jos energiaturpeen nostaminen vähenee tai loppuu kokonaan maassamme, se vaarantaa myös lukuisat puutarha- ja alkutuotantotilat, koska kasvu- ja kuiviketurpeen saatavuus heikkenee oleellisesti. Kuiviketurpeen saatavuus on iso ja oleellinen tekijä eläinten hyvinvointia ja terveyttä ajatellen, ja kasvuturve puolestaan on elinehto muun muassa kasvihuoneviljelijöille.

Turvetuotannon heikkeneminen on varteenotettava uhka myös valtionyhtiö Neovalle, joka on investoinut Ilomantsiin 25 miljoonan euron aktiivihiilitehtaan. Sen tuotteilla on kasvavat markkinat, ja lisäksi se luo alueellisesti työpaikkoja.

Turvetta on viimeisimpien uutisten mukaan suunniteltu hyödynnettävän myös akkuteollisuudessa, ja akkujen kysyntä kasvaa esimerkiksi liikenteen sähköistymisen myötä.

Turvetuotannon alasajon korvausten osalta on kuultu, että ne eivät kohdistu oikeudenmukaisesti, ja lisäksi turveyrittäjät ovat kertoneet, etteivät he halua tukia, he haluavat tehdä töitä. Jos turpeen käyttöä pyritäisiin vähentämään hallitusti niin, että ala kykenee siihen sopeutumaan ja sitoutumaan, ei tarvittaisi nykyisiä luopumistukia, sillä silloin nämäkin rahat voitaisiin ohjata polttoon perustumattomien tekniikoiden kehittämiseen, joilla olisi myös vientimarkkinoita ja joilla saataisiin globaalisti vaikuttavimpia päästövähennyksiä siellä, missä niiden vaikuttavuus on suurempaa.

Arvoisa puhemies! Turve tulee luokitella hitaasti uusiutuvaksi luonnonvaraksi vuosittaisen kasvun osalta, ja tämä tulee huomioida myös turpeen päästökerrointa laskettaessa samoin kuin puun kohdalla toimitaan. Lisäksi tulee pyrkiä muuttamaan EU:n luokitusta turpeen uusiutuvuudesta edellä mainituin perustein. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Ledamot Norrback.

**20.27 Anders Norrback r:** Kiitos, arvoisa puhemies! Turve on saanut symbolisen kuvan ilmastokeskustelussa. On totta, että kaikkia ponnisteluja tarvitaan yhteisten ilmastotekojen eteen, mutta yhden yksittäisen toimialan mustamaalaaminen ei ole tarkoituksenmukaista. On luonnollista, että siirrymme kohti ympäristöystävällisempiä energiavaihtoehtoja, mutta hallitsematon ja liian nopea siirtyminen, niin kuin nyt turpeen osalta näemme, ei ole kannattava, varsinkaan jos vaihtoehtoiset tuotantotavat eivät ole valmiita korvaamaan poistuvaa tuotantoa.

Ärade talman! Jag vill tacka initiativtagarna för att vi får föra den här debatten, trots att jag kanske inte delar deras åsikter.

Utvecklingen har gjort att — när det gäller förbränningstorven — det att fatta ett beslut om att förbjuda förbränningen av torv i dag säkert skulle ha ett symbolvärde som för vissa kanske skulle vara viktigt. För mig är ändå de konkreta klimatåtgärderna viktiga, och jag har svårt att se att ett förbud mot förbränning av torv i den situation vi är i i dag skulle vara positivt för klimatet. I värsta fall kan det gå precis tvärtom. Däremot är det alldeles klart för mig att det skulle vara negativt för vår beredskap, och däremot är det klart att det skulle omöjliggöra ekologisk produktion under glas. Det skulle vara utmanande för våra växthusodlare, grönsaksodlare och det skulle vara en björntjänst vi skulle göra för djurens välbefinnande. — Tack.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Tack. — Edustaja Pirttilahti, olkaa hyvä.

**20.29 Arto Pirttilahti kesk:** Arvoisa puhemies! Ei taida olla ihan ensimmäinen kerta, kun turpeen energiakäytön kieltä on meillä salissa keskusteltavissa. Se on tainnut olla joka kaudella ainakin 2000-luvulla, jos ei 2010-luvulla, kun itsekin olen täällä ollut. Pitää kiittää tässä edustajia. Ainakin edustaja Mikko Lundén esitti erittäin hyviä numeerisia taustalukuja turpeelle ja turpeen käytölle.

Mielestäni turpeen polttamista ei kannata kieltää ruokahuollon eikä lämmön toimintavarmuuteen liittyvien seikkojen vuoksi. Kun energiaturvetta nostetaan, saadaan siinä sivuvirtoina kasvu- ja kuiviketurvetta, joilla on edelleen merkittävä asema suomalaisessa ruoantuotannossa esimerkiksi kasvihuoneiden kasvualustana ja kanaloiden eläinkuivike-materiaalina. Tämä niin sanottu turve on meillä biologinen salainen ase muun muassa broilerituotannossa, että me saamme puhtaita kananmunia, mutta myös sitten eläimet voivat hyvin siellä. Ilman energiaturpeen nostamista kasvu- ja kuiviketurpeen nostokustannus nousee merkittävästi. Korvaavien vaihtoehtojen kehitystyö on toistaiseksi niin alussa, ettei niille ole edes syntynyt vielä kunnollisia markkinoita.

Vaikka energiaturpeen kokonaiskäyttö onkin vähentynyt, osa kaukolämmöstä on edelleen siitä riippuvaista, joten energiaturpeen nopea täyskielto voisi aiheuttaa ongelmia kaukolämmön toimitusvarmuudessa joillakin paikkakunnilla. Tässä täytyy nyt pohtia, että kaupungit ja kunnat ovat jo tälläkin hetkellä velkaisia. Pitäisikö meidän äkkiä sitten romuttaa käytössä oleva, toimiva kalusto, jolla on vielä käyttöikä kymmeniä vuosia? Ei varmaankaan. Tästä huolimatta pelkät nykytoimet varmistavat, että energiaturpeen käyttö ja siitä aiheutuvat päästöt pienenevät tulevaisuudessa murto-osaan nykyisestä. Hallitusohjelmassa lukee, että turpeen käyttö puolitetaan 2020-luvulla, ja näinhän on tapahtunut jo nyt. Tällä hetkellä olemme hyvinkin etujasssa, ja hallitusohjelmassa ei lue missään kohtaa turpeen täyskieltoa.

Päästöoikeuden hinta on kasvanut vuodesta 17 tähän päivään mennessä, taitaa olla, 20 euroa megawatilta. Eli jos tuottaja saa 10 euroa, niin siihen laitetaan kaksikymppiä päälle, jolloin päästään noin 30:een, mikä on vaikuttanut muun muassa turpeen käyttöön monissa lämpölaitoksissa. Päästökauppaan kuulumattomissa kattiloissa ei ole yhtä kiire siirtyä korvaaviin polttoaineisiin, mutta niiden merkitys kokonaisuudessa on huomattavasti pienempi ja niitä omistavat yleensä juuri pienemmät energiayhtiöt. Tämä hallitushan teki päätöksen myös sitten näiden pienempien verotuksen keventämisestä, jotta turvetta voidaan käyttää pienissä yksiköissä.

Turpeen käyttöä ja polttoa kannattaa miettiä aina ja montaa muutakin asiaa kannattaa miettiä ympäristönäkökulmasta, mutta myös talouden näkökulmasta ja sosiaalisesta näkökulmasta: ihmisten toimivuutta, työpaikkoja ja sitä ympäristöä, missä eletään. Äkkinaiset liikkeet siinä romuttavat äkkiä monen talouden mutta myös sitten yhteisöjenkin olemassaolon niillä alueilla, missä on harvasti ja vähemmän työpaikkoja.

Itse näen tämän esityksen äkkikiellosta näin. En sitä hyväksy. En sitä hyväksy, se on hallitusohjelman vastainen ja ainakin oman ajattelukantanikin vastainen asia. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, Hanna, olkaa hyvä.

20.32 **Hanna Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Meillä on täällä tänään käsittelyssä kaksi kansalaisaloitetta, jotka käsittelevät turvetta. Koska tähän teemaan sisältyy monia eri näkökulmia — muun muassa energia-, ilmasto-, luonnonsuojelu-, huoltovarmuus-, talous-, yrittäjyys- ja aluepolitiikka — on aivan selvää, että se herättää vilkasta keskustelua sekä täällä salissa että yhteiskunnassa muutenkin.

Ensin ilmastotavoitteista. Suomi on sitoutunut kansainvälisiin sopimuksiin siitä, että pyrimme 1,5 asteen rajaan ilmaston lämpenemisessä, ja koska turpeen polton päästöt vastaavat 12:ta prosenttia Suomen päästöistä, on aika selvää, että ilman turpeen käytön vähentämistä ja siitä rajatulla aikataululla kokonaan luopumista ei voida tähän tavoitteeseen Suomen osalta päästä. Täällä hyvin monessa keskustelussa, sekä tässä turvekeskustelussa että muissakin keskusteluissa, joissa viitataan ilmastotoimiin, on nostettu esiin kysymys, kannattaako Suomen tehdä mitään, kannattaako Suomen tavoitella kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa ja onko siitä seurauksena energian hinnannousu, seuraako siitä lisälaskua kuluttajille ja teollisuudelle — muitakin uhkakuvia on nostettu täällä salissa esiin. Tosiasiasa vastaus tähän kysymykseen on, että kyllä kannattaa, ja juuri näistä edellä mainituista syistä energian hinnannousun — ja lisälaskun kuluttajille ja teollisuudelle — välttämiseksi on ihan välttämätöntä tehdä näitä ilmastotoimia. Kaikkein vaarallisinta olisi jäädä kiinni menneen aikakauden ratkaisuihin ja edelleenkin ylläpitää riippuvuutta fossiilisten polttoaineiden käytöstä ja myös turpeen käytöstä. Siitä seuraisi se, että koko muu maailma menee eteenpäin ja energiamurros ja -siirtymä toteutuvat muualla, mutta ei Suomessa, ja lopulta se vaarantaisi ihan peruuttamattomalla tavalla meidän huoltovarmuutemme ja meidän teollisuutemme kilpailukyvn. Tämä on aika selvää, jos vähänkään seuraa kansainvälisiä tutkimuksia ja näkymiä siitä, minkälaisia ratkaisuja on tarjolla ilmastomuutoksen torjumiseksi ja päästöjen vähentämiseksi.

Sitten jos ei ajatella pelkästään näitä ilmastotavoitteita ja Suomen sitoutumista niihin, niin kysymyshän on myös ennen kaikkea suomalaisen luonnon säilymisestä, meidän kansallisista intresseistämme, siitä, että voidaan välttää soiden uhanalaistumisen jyrkkenevä lisääntyminen. Tällä hetkellä Suomen suoluontotyypeistä jo puolet on uhanalaisia. On ehdottomasti Suomen kansallinen intressi pitää kiinni siitä, että tulevilla sukupolvillakin on mahdollisuus nauttia suoluonnosta. Turpeen käytöllä on myös vakavia vaikutuksia vesistöjen kuntoon Suomessa, ja aika monet suomalaiset, jotka omissa mökkirannoissaan ovat huomanneet sen, että lähistön turvetuotannon vaikutukset samentavat mökkivesiä, suhtautuvat aika kielteisesti turpeen käyttöön. Aika moni suomalainen ihan siitäkin syystä vaatii toimia luonnonsuojelun tavoitteiden parantamiseksi.

No sitten ihan aiheellisesti täällä on puhuttu turveyrittäjyydestä ja turpeen käytön vähentämisen aluetaloudellisista vaikutuksista. Eri alueilla Suomessa ollaan ihan erilaisissa tilanteissa siinä, kuinka merkittävä osa alueen työpaikoista on sidoksissa tähän turpeen tuotantoon ja turpeen käyttöön, ja ihan ymmärrettävästi sitten edustajat täällä nostavat esiin huolta siitä, mitä tämä siirtymä sitten siellä alueella aiheuttaa. On kuitenkin syytä muistaa se, että kysymys on nimenomaan hallitusta siirtymästä ja reilusta muutoksesta, jota tarvitaan. Ongelmana on se, että jo aika pitkään, vähintään 20 vuotta, on ollut näköpiirissä se, että turve on todella hankala energiantuotantomuoto ilmastotavoitteiden kannalta. Kaikialla siellä, missä tämä on ymmärretty, on tehty toimia jo ajoissa siinä, että tästä riippuvuudesta on pyritty eroon. Esimerkiksi omissa kotikaupungissani Lappeenrannassa tehtiin jo 2000-luvun alkupuolella ratkaisu siitä, että kun rakennettiin maakaasua korvaava sähkön ja kaukolämmön tuotantolaitos, niin sinne nimenomaan valittiin semmoinen polt-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

totekniikka, että metsähakkeen tehosteaineena ei tarvittaisi kovinkaan paljon turvetta, ja nyt seuraavassa peruskorjauksessa muutaman vuoden sisällä pystytään luopumaan siitä vähäisestäkin turpeen käytöstä, mitä siellä laitoksessa on tarvittu. Ja tämä toteutettiin juuri siitä syystä, että oli näköpiirissä se, että ei kannata sitoutua turpeen käyttämiseen, koska se on nimenomaan energian kustannusten kannalta ongelmallinen tulevaisuudessa — niin kuin nyt nähdään, että ollaan juuri siinä tilanteessa.

Turveyrittäjillä on valitettavasti ollut sellainen käsitys, että tätä siirtymää ei tarvitsisi tehdä, ja ymmärrettävästi he ovat nyt pettyneitä siihen, että ovat investoineet kalustoon ja siihen yritystoimintaan ja sitten heidät on ikään kuin petetty tässä. Se on totta kai semmoinen vastuu, mikä meidän poliitikkojen pitää kantaa, ja juuri siitä syystä pitää tavoitella sitä, että löydämme keinoja siihen, että nämä yrittäjät pystyvät sitten edelleenkin siirtymään muille aloille ja pystyvät tekemään sen kannattavasti. Olisi ehkä syytä miettiä, voisiko tätä heidänkin kalustoaan osittain käyttää esimerkiksi soiden ennallistamiseen, koska se on tietenkin sitten yksi projekti, joka meillä on edessä, ja osin ilmeisestikin näitä samoja kalustoja voisi siihen käyttää ja näitä turveyrittäjiä ainakin osin siihen myöskin työllistää.

Kaiken kaikkiaan meidän täytyy jatkaa määrätietoisesti kohti tätä siirtymää, ja meidän pitää panostaa: nyt jo meillä on käytössä tämä EU:n JTF-rahasto, jolla voidaan myös rahoittaa näitä toimenpiteitä. Pitää käyttää se kaikin mahdollisin tavoin siihen, että sekä pystytään luopumaan tästä turpeen nostamisesta että pystytään panostamaan sellaisten polttotekniikoiden uudistamiseen, että sitten turvetta ei tarvittaisi tehosteaineena niin monessa voimalaitoksessa.

Sitten pitää tietenkin pyrkiä kehittämään niitä yhä uudempia energiantuotantotapoja. Suomen on syytä olla eturintamassa edistämässä sitä, että myös EU-tasolla pystyttäisiin tukemaan tällaisia suomalaista tutkimusta ja tuotekehitystä, jotta päästään kohti polttoon perustumattomia tekniikoita, muun muassa kohti vetytaloutta, synteettisten polttoaineiden tuottamista ja muuta vastaavaa. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Ja edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

**20.40 Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa puhemies! Heti välittömästi edustaja Holopaisen puheenvuoroa haluan kommentoida. Pari myyttiä, jotka eivät pidä paikkaansa ilmastopoliitikassa — minkä takia te tuotte sivistyneinä ihmisinä tällaisia asioita julki yleensä? Ensinnäkin: Kun ennallistetaan suota, niin kaikki me tiedämme, tai pitää tietää Suomen kansanedustajan, että sillä tehdään hirvittävä ilmastovahinko. Kun suo ennallistetaan, jos vesi nostetaan ylös, siellä ei tapahdukaan enää hiilidioksidin syntymistä, vaan tapahtuu 40 kertaa pahemman kasvihuonekaasun eli metaanin syntymistä hirvittävän pitkäksi aikaa. Miksi te esitätte totuutena, hiilidioksidin poistamisenakin, 40 kertaa pahemman kasvihuonekaasun päästämistä ilmaan? Missä kohti tässä on sitten se ilmastonmuutoksen torjunta teidän ajatuksissanne? Kertokaa se minulle, sen jälkeen vaikenen asiasta lopullisesti. Olkoon se sitten siellä menneisyydessä, mutta kertokaa minulle, arvoisat edustajakollegat: missä kohti te torjutte ilmastonmuutosta päästämällä valtavat määrät metaania ilmaan? Tämä myytti elää teidän puheissanne jatkuvasti, mutta kukaan ei viitsi totuutta tarkistaa, ja se on kuitenkin meidän velvollisuutemme kansanedustajina.

Toinen on sitten tämä metsien suojeleminen, kun te vaaditte, että ilmastonmuutoksen takia pitää metsiä suojella. Miten ihmeessä sillä metsien suojelulla on ilmastonmuutoksen torjunta-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

nallinen vaikutus? Hiilinielu lopetetaan, päästölähde tehdään. Lopettakaa nyt hyvät ihmiset se väärien tietojen levittäminen, se nyt ei ole paljon pyydetty, mutta se kuuluu kansanedustajan tehtäviin, mutta joka toisessa lauseessa te sitä viljelette.

Aivan yhtä hyvin kun huoltovarmuudesta puhutaan, niin meillä on edelleen laki voimassa, me ei voida sitä ohittaa. Ja ministeri Lintilä teki sen nyt selväksi, että turpeennosto ei maasta lopu. Me tarvitsemme huoltovarmuusvarastot, ja jos me toteutamme teidän hellimänne ajatuksen siitä, että me tuhoamme ne kalustot ja laitteet, mistä te sitten nostatte sen huoltovarmuusturpeen? Tänä päivänä todella tuli Pohjois-Karjalasta tietoa, että sinne ajetaan tällä hetkellä kasvuturvetta Venäjältä, ja eräs merkittävä yrittäjä... Sain tiedon — silminnäkijähavainto on siitä — että Kuutostietä ajanut yksi iso firma, joka ajoi ennen suomalaisissa kilvissä, on kuulemma vaihtanut Venäjän kilpiin, siellä ilmeisesti ajavat venäläiset kuljettajat venäläisellä polttoaineella Suomen markkinoille haketta ja turvetta. Mitä Suomi siitä saa? Teiden kulumisen ja siihen liittyvät hoitotoimenpiteet, jotka joudumme, arvoisat edustajat, mekin veronamme maksamaan. Onko tämä teidän mielestänne oikein? Minun mielestäni se on suuri väärä, ja sitä ei pitäisi antaa sattua.

Venäjän epävarmuus energiantoimittajana on mielestäni se riski, josta moni, moni valtiomies on varoitannut. Me emme saisi tulla yhä enemmän riippuvaiseksi Venäjän energiasta. Sieltä tulee meille öljyä ja sieltä tulee maakaasua. Ja kun nyt Helsinginkin alueelta, pääkaupunkiseudulta todennäköisesti loppuu kivihiilen poltto, niin millä se korvataan? Erittäin suurella todennäköisyydellä venäläisellä maakaasulla suurimmaksi osaksi. [Tuomas Kettunen: Ohhoh!] On siellä varmaan hakkeella tehtävää energiaa, sen verran tiedän toki teidän energiasysteemistänne, mutta miksi te markkinoitte, että te lopettatte kivihiilen, kun korvaatte sen fossiililla? Fossiili korvautuu fossiililla — sanokaa minulle, arvoisat vihreät kansanedustajat, [Satu Hassin välihuuto] missä siinä teillä on se ilmastomuutoksen torjunta? Kertokaa minulle se. Ei ole kohtuullista, että te jatkuvasti näitä vääriä tietoja levitätte ihmisille totuutena. Kansanedustajan tehtävään kuuluu rehellisesti sanoa asiat niin kuin ne ovat, ja te tässä johdatte tietoisesti harhaan.

Huoltovarmuudesta vielä: Kun turpeesta puhutaan nyt, niin ainoa kotimainen energia- raaka-aine, joka voidaan varastoida, on turve. Energiapuuta ei voi varastoida teiden varsille. Se kun kuivaa siellä vuoden, se on menettänyt ison osan energiasisällöstään, kun se rupeaa palamaan siellä kasassa hyvin nopeasti. Ja jos on märkä syksy, niin kyllä se kattila palaa, mutta siihen tarvitsee sitten tukipolttoaineeksi yhä enemmän turvetta, että saadaan se puu palamaan. Yksinään se märkä puu ei pala, jokainen partiolainen sen tietää, että märestä puusta saa huonon nuotion. Ei tuon nyt sen vaikeampaa pitäisi olla.

Ja sitten päästölaskelmat: Kun te vetoatte aina siihen, että päästölaskelmien mukaan on joku päästänyt hirmuisen, valtavan määrän päästöjä ilmaan, kaikki päästölaskelmat sisältävät sen suuren virheen, että esimerkiksi kun pelloille lasketaan... Meillä on Suomessa se 2,3 miljoonaa hehtaaria peltoa, josta 10 prosenttia eli 230 000 hehtaaria on turvepeltoja. Virallisen tiedon mukaan siitä tulee yli 8 miljoonaa tonnia hiilidioksidia ilmakehään. Siellä on 500 vuotta vanhoja peltoja Pohjanmaalla, jotka ovat lopettaneet, ne ovat täydellisesti muuttuneet turvepelloista multapelloiksi, ei mitään päästöjä. Viime kesänä Luonnonvarakeskus mittasi turvepeltojen ja kivennäispeltojen päästöjä ajantasaisella mittauksella eri puolilta Suomea, ja kas kas, yllättävä tulos — siitä Ylekin muuten uutisoi — että hiilidioksidipäästöt molemmilta alueilta, sekä turvemailta että kivennäismailta, olivat suurin piirtein samat. Ja te täällä vain puhutte, että tulee päästöjä. Kannattaisi pikkuisen ottaa selvää,

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

kun teillä kuitenkin sitä yliopistosivistystä on paljon enemmän kuin allekirjoittaneella. Minulla sitä ei ole yhtään, mutta numeroihin ja matematiikkaan minä uskon.

Saksassa on parhaillaan menossa Energiewende. Siellä sammutetaan kivihiihlikattilat ja ydinvoimalat. Millä ihmeellä Saksa sen metalliteollisuuden pyörittää? Luulen, että Energiewendestä ystäväni, viisaan miehen, sanoja lainatakseni tulee Industriewende. Kun energia loppuu, loppuu teollisuus. Mitä vaativampia, parempia tuotteita, vaikka nyt niitä kuuluisia sähköautoja, tehdään, se vaatii valtavasti energiaa. Vuolukiviuniiniin saa aika pienellä energialla hyvän tulen aikaan, kun on kuivat puut. Kun rakentaa vaikka uuden akkukäyttöisen urheiluauton, se vaatii valtavasti energiaa, ja se ei kyllä tule sillä, että tuulimylly pyörii siinä talon nurkalla, ei varmasti onnistu.

Sitten kun katsotaan vielä Suomen soita, niin jos uskaltaa tarkastella kokonaislukuja, Suomen soiden hiilensidonta on niin valtavan hyvä, 4 miljoonaa tonnia hiilidioksidia sitoutuu suomalaisiin soihin, niihin neitseellisiin soihin, joita ei ole ojitettu, ja täällä puhutaan koko ajan, että Suomen suot on tuhattu. Se ei pidä paikkaansa. Sekään tieto ei pidä paikkaansa. 5 miljoonaa hehtaaria on muuttunut metsämaaksi, ja niillä hakataan puuta ja Suomi rikastuu. Jos halutaan oikea energiantuotantomuutos tässä maassa tehdä, antaa sille vauhtia, niin rakennetaan pari kolme sellutehdasta lisää. Sillä saadaan tähän maahan vientituloja, saadaan kemiantuotteita, joista voidaan tehdä kotimaista dieseliä tai bensiinin lisäketta, jolloin saadaan seospolttoaineita markkinoille paremmin ja kotimaisuusaste nousemaan. Mutta tiedänhän minä, että kun teillä, varsinkin vihreillä, on se tavoite suojella ne metsät, suot ennallistetaan ja metsät suojellaan, elikkä tuhotaan hiilinieluja ja mennään kasvihuonepäästöihin. Eihän siinä ole mitään järkeä.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

**20.47 Sebastian Tynkkynen ps:** Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Moni äärettömän tiukkoja ilmastotoimia vaativa taho on varmasti järkyttynyt, kun on kuullut kansalaisaloitteesta, joka esittää turpeen luokittelua uusiutuvaksi luonnonvaraksi. Vielä suurempi järkytys on varmasti ollut, kun aloite vaivatta keräsi vaaditut 50 000 allekirjoitusta ja eteni eduskunnan käsittelyyn.

Kun nämä tahot toipuvat ensijärkytyksestä, kannattaisi niiden sen jälkeen pysähtyä kuuntelemaan turvealan painavaa viestiä. Hallituksenkin olisi syytä istua samalle penkkipöydälle kuunteluoppilaaksi. Häätähuutojen tulisi järkyttää meitä, mutta ei siinä mielessä, että ihmettelisimme sitä, miten turvealaa puolustavat kehtaavat tällaista esittää. Turvealaa on lyöty päästöoikeuksien hinnannousulla, kiristävällä verotuksella sekä jatkuvalla mustamaalauksella, jossa meille pakkosyötetään ajatusta kotimaisesta turpeesta pelkkänä ilmaston tuhoajana. Kaiken tämän keskellä turvealan toimijat yrittävät tulla toimeen ja saada leivän pöytäänsä ja turvetta sinne, missä sitä edelleen tarvittaisiin. Turvealan toimijat on ajettu ensin hädän keskelle ja sitten jätetty oman onnensa nojaan. Ei ihme, että turvealalta kantautuu hätähuutoja. Ihmetystä herättää lähinnä se, että hallitus, keskusta mukaan lukien, vähät välittää niistä.

Poliitikot itse ovat ajoittain kuvainnollisesti kansakunnan sylkykuppeina, ja sen tavaltaan voi ajatella kuuluvan työn luonteeseen. Turvealan työntekijöiden ja yritysten ei kuitenkaan tulisi olla koko kansan ja vieläpä poliitikkojen sylkykuppeina. Vaikka poliitikkojen takki voi kääntyä yhdessä yössä, energiasektorin suuri laiva ei käänny yhtä nopeasti.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

Siksi turvealan ahdinkoon tulisi puuttua eikä sysätä koko elinkeinoa laidan yli. Turvetta tarvitaan jatkossakin.

Kansalaisaloite ja sen yli 50 000 allekirjoittanutta suomalaista eivät ole merkki siitä, että yhtä moni vähät välittäisi ympäristöstämme. Se on merkki siitä, että yhtä moni suomalainen välittää kotimaisesta elinkeinostamme ja kansalaisten toimeentulosta sekä tiedostaa turpeen tarpeellisuuden monella osa-alueella. Turve tulee luokitella uusiutuvaksi, koska se on uusiutuvaa. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

**20.49 Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Muutama faktantarkastus. Ensinnäkin tässä keskustelussa on mainittu moneen kertaan, että kurjuus alkoi, kun turpeen veroa nostettiin. Tosiasia on kuitenkin se, että turpeenpoltto saa edelleen huomattavaa verotukea. Vuonna 2020, jonka budjetti oli vielä edellisen hallituksen tekemä, turpeen verotuki oli sen budjetitikirjan mukaan, joka tässä pöydillämme on, 153 miljoonaa. Tänä vuonna se on jo vähemmän mutta edelleen 127 miljoonaa, ja valtiovarainministeriö arvioi, että se on ensi vuonna 121 miljoonaa. Jos siis ajattelee, että turpeen kaivu ja poltto ovat elinkeinoja, jotka tähän asti ovat pärjänneet ilman tukia, niin tämä ei todellakaan pidä paikkaansa.

Tässä keskustelussa on toistettu useaan kertaan, että turpeen luokittelu joksikin muuksi kuin uusiutuvaksi olisi ratkaistu suuren valiokunnan äänestyspäätöksellä. Kuitenkin kansainväliset ilmastotoimet ja valtioiden päästöjen vertailu olisivat täysin mahdottomia, jos jokainen valtio voisi itse päättää, millä lailla eri polttoaineet luokitellaan. Jos näin olisi, niin kivihiili olisi uusiutuvaa Kiinassa ja öljy Saudi-Arabiassa. Tässä ei tietenkään olisi mitään järkeä. Ja juuri siksi on olemassa YK:n alainen ilmastomuutospaneeli IPCC, tieteellinen paneeli, joka on tieteellisten tutkimusten perusteella arvioinut kaikkien polttoaineiden päästöt ja jonka luokitteluihin myöskin EU-lainsäädäntö nojaa. Siitä emme pääse yli emmekä ympäri, vaikka kuinka tekisimme jonkin turpeen suomalaista luokittelua koskevan päätöksen eduskunnassa. Se lähinnä vain asettaisi Suomen eduskunnan naurunalaiseksi, jos näin tekisimme.

Mitä tulee sitten väitteisiin venäläisen turpeen tuonnista Suomeen, en tiedä, pitävätkö nämä väitteet paikkansa. Mutta sen tiedän, että jos jostain muusta maasta Suomeen tuotua turvetta poltetaan, niin siihen kohdistuu aivan sama vero ja aivan sama EU:n päästökaupan hiilidioksidihinta kuin suomalaisestakin suosta kaivettuun turpeeseen.

Mutta oikeastaan tärkein asia, jonka takia pyysin tätä puheenvuoroa, on se, että halusin nostaa esille yritysmaailmasta nostetun käsitteen ”ilmastokädenjälki”. Yksi syy siihen, että suomalainen teollisuus on hyvin laajasti asettunut tukemaan kunnianhimoista ilmastopoliittikkaa, on se, että teollisuudessa nähdään, että kun oma kotimainen politiikka on kunnianhimoista, niin sillä luodaan maailman kärkiratkaisuille ja -tuotteille kotimaiset markkinat ja sen jälkeen niitä voidaan sitten saada vientituotteina myös maailmalle. Teknologiateollisuus hiljattain tilaisuudessaan arvioi, että suomalaisen teknologiateollisuuden ilmastokädenjälki — eli siis se määrä päästöjä, jonka suomalaisen teollisuuden vientituotteet ovat muissa maissa vähentäneet — oli kymmenen vuotta sitten noin 20 miljoonaa tonnia ja että se vuosisadan puoliväliin mennessä voisi olla jo 70 miljoonaa tonnia eli suurempi määrä kuin mitkä ovat koko Suomen tämänhetkiset päästöt.

Ja kun me muun muassa kaukolämpöön kehitämme polttoon perustumattomia ratkaisuja — muun muassa Helsingin kaupunkihan nyt kuumeisesti selvittää näitä ratkaisuja, jotka

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 117/2021 vp

eivät perustuisi polttoon, joilla kaukolämpö voidaan tuottaa ja joista merkittävä osa varmasti on käyttökelpoisia myöskin niillä paikkakunnilla, joilla kaukolämpö tällä hetkellä tuotetaan turpeella, kuten suuret lämpöpumput ja teollisten hukkalämpöjen käyttö kaukolämpöverkon lämmönlähteenä — niin muun muassa nämä ovat sellaisia tuotteita, että kun me kehitämme ne sellaisiksi, että ne täällä meillä toimivat, niin niillä on käyttöä ja arvoa myös muualla maailmassa ja vientimahdollisuudet. Teknolוגiateollisuuden arvio on se, että investoinnit vähähiilisiin ratkaisuihin kasvavat maailmalla niin, että suomalaisella teollisuudella on tällä alalla jopa 30 miljardin euron vuotuinen vientipotentiaali.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

**20.55 Tuomas Kettunen kesk:** Arvoisa puhemies! Ilta on pitkällä, ja on käyty hyvää, perusteellista keskustelua tästä turpeesta ja kansalaisaloitteesta.

Puhemies! Turpeen polttamistahan ei ole kielletty eikä sitä kannata kieltää, siis ruokahuoltoon sekä lämmön toimitusvarmuuteen liittyvien syiden vuoksi. Nyt tämän vuoden aikana kuitenkin turveratkaisulle on osoitettu hallituksen toimesta ihan rahaakin 60 miljoonaa euroa. Turpeen verottoman käytön rajaa on korotettu sinne 10 000 megawattituntiin. Tämä pitää nyt huolta siitä, että tosiaan lämmön toimitusvarmuuden osalta pikkuisen avitetaan kuntia ja kaupunkeja.

Nimittäin energiaturvetta nostettaessa saadaan sivuvirtana kasvu- ja kuiviketurvetta, joilla on edelleen merkittävä asema suomalaisessa ruoantuotannossa, esimerkiksi kasvihuoneiden kasvualustana ja esimerkiksi kanaloiden eläinkuivikemateriaalina. Ilman tätä energiaturpeen nostamista kasvu- ja kuiviketurpeen nostokustannus nousee merkittävästi. Korvaavien vaihtoehtojen kehitystyö on toistaiseksi niin alussa, ettei niille ole vielä edes syntynyt kunnollisia markkinoita. Ja täytyy tässä vaiheessa todeta, että kyllä turve on niin hyvä kuivike, että pitää kyllä etsiä pitkään ratkaisuja esimerkiksi kanaloitten osalta, että saadaan hyvä kuivike korvaamaan turvea.

Puhemies! Täällä on tänään puhuttu ilmastoteoista, ja olen sen ilmoittanut jo aikaisemminkin, aiemmassa puheenvuorossani, että jos meillä on vastuu ilmastoteoista, niin kyllä meillä on vastuu myös huoltovarmuuden pitämisestä, ja tässä nyt turve tulee isoon rooliin. Meidän on ylläpidettävä tietoa turpeen teknisestä minimistä kaukolämpölaitoksissa. Ja mitä tulee sitten huoltovarmuusvarastoihin, niin turpeen turvavarastoinnin korvaustasoa on arvioitava ja niitä kriteerejä on mietittävä edelleen ja selvitettävä energia-, kasvu- ja kuiviketurpeen tuotantoaluereservin mahdollista perustamista.

Tässä aikaisemmassa puheenvuorossa edustaja Hassi kysyi, että tuleeko Venäjältä turvetta. Kyllä sitä tuodaan ja myös Virosta, mutta se on kuiviketurpeeksi. Ja senkin vuoksi tämä huoltovarmuuskustelu on syytä käydä, että ei käy sitten niin, että yhtäkkiä, jos me emme saakaan rajojen ulkopuolelta turvetta kuivikkeeksi, meille käy huonot ruokahuollon osa-alueilla.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.